

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W DĄBROWIE TARNOWSKIEJ**

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU DĄBROWSKIEGO
za 2022 rok**

Dąbrowa Tarnowska

Marzec 2023

SPIS TREŚCI

	STR.
I. WSTĘP	5
II. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY	7
III. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	33
IV. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	41
V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA I KĄPIELISK	55
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	61
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	66
VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	74
IX. SKARGI I WNIOSKI	83
X. PODSUMOWANIE	85
XI. FOTOGALERIA	87

I. WSTĘP

Szanowni Państwo,

przekazuję Państwu raport „OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU DĄBROWSKIEGO” za 2022 rok. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pełnią podstawową rolę w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem sanitarnym i zostały powołane w celu realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Dokument ten jest przygotowany corocznie na podstawie danych, zebranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej. Raport obejmuje ocenę warunków zdrowotnych we wszystkich obszarach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej, w szczególności w zakresie: jakości zdrowotnej żywności, stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, jakości wody przeznaczonej do spożycia, stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej oraz jakości wody w pływalniach i kąpieliskach, środowiska pracy, a także stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania. Ponadto przedstawiono monitoring sytuacji epidemiologicznej, prowadzony w ramach zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, ocenę stanu sanitarnego obiektów służących udzielaniu świadczeń zdrowotnych a także opisano zadania realizowane w obszarze zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jak również działania oświatowo – zdrowotne podejmowane na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Uzyskane przez nas dane wykorzystywane są do działań na rzecz zachowania i poprawy zdrowia publicznego m.in. dzięki wprowadzaniu ich na bieżąco do krajowych i europejskich systemów zbierania danych tj.:

- Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS),
- Rejestr Ognisk Epidemicznych (ROE),
- System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych (SRWE),
- Ogólnopolski System Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności (EpiBaza),
- System Ewidencji Wjazdu do Polski (EWP),
- System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS),

- System monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (WODAEXEL),
- System monitoringu jakości wody w kąpieliskach, miejscach wykorzystywanych do kąpieli i w pływalniach,
- System Bezpieczeństwa Żywności SBŻ II,
- System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF),
- System Szybkiego Informowania o Kosmetykach i Substancjach Chemicznych (RAPEX),
- System Monitorowania i Ostrzegania o Dopalaczach (SMIOD).

Zapewniamy skuteczną realizację planowanych celów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców powiatu dąbrowskiego i wszystkich osób przybywających na jego teren.

Dziękuję moim współpracownikom za oddaną służbę na rzecz zdrowia mieszkańców Powiśla Dąbrowskiego.

Współpraca z organami samorządowymi, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, z Powiatową Komendą Policji, Państwową Strażą Pożarną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w znaczący sposób wpłynęła na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w zakresie poprawy zdrowia publicznego.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie przyczyni się do lepszego poznania działań, jakie Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2022 roku wykonywała na rzecz utrzymania bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze zdrowia publicznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Dąbrowie Tarnowskiej

mgr Anna Klimowska
Dokument podpisany elektronicznie

II. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Nadzór epidemiologiczny jest jednym z podstawowych zadań działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane jest głównie przez pion epidemiologii, który każdego roku sprawuje bieżący nadzór, rejestrację, analizę i ocenę zachorowań na choroby zakaźne oraz ocenia działania, które mają na celu wczesne wykrycie i likwidację ognisk szczególnie niebezpiecznych chorób zakaźnych. Ponadto pion epidemiologii zajmuje się prowadzeniem dochodzeń epidemiologicznych, kontrolą oraz oceną stanu sanitarnego podmiotów leczniczych, sporządzaniem raportów (miesięcznych, kwartalnych, rocznych) o zachorowaniach i podejrzeniach na wybrane choroby zakaźne, a także sprawuje nadzór nad wykonywaniem szczepień ochronnych, które są skuteczną formą zapobiegania chorobom zakaźnym.

W roku 2022 rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się wzorem lat ubiegłych, w oparciu o aktualne definicje chorób przyjętych w Unii Europejskiej. W celu ujednoczenia zgłaszalności i zapewnienia porównywalności danych zbieranych w ramach

nadzoru epidemiologicznego w Polsce i Wspólnocie Europejskiej, natomiast w celu lepszej weryfikacji zbieranych danych współpracowano z Narodowym Funduszem Zdrowia.

W 2020 roku Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny wdrożył do stosowania przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie całego kraju System EPIBAZA, który pozwala na wprowadzanie wywiadów epidemiologicznych w zakresie wszystkich podlegających rejestracji chorób zakaźnych. Ponadto system ten pozwala na przekazywanie druków ZLK oraz ZLB przez podmioty lecznicze oraz rejestrację Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych.

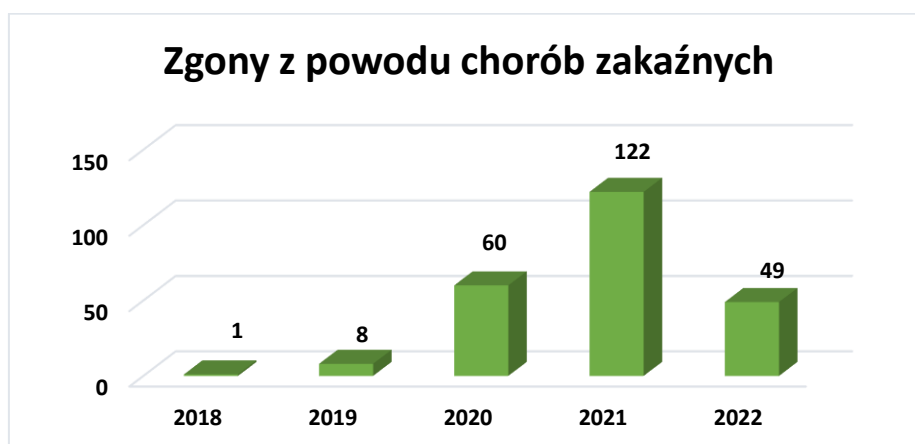
Dodatkowo funkcjonuje również system EWP, który początkowo służył jako baza osób poddawanych kwarantannie, a następnie został poszerzony o dodatkowe funkcje takie jak zlecanie testów, rejestracja wyników dodatnich na COVID-19 oraz nakładanie izolacji i kwarantanny.

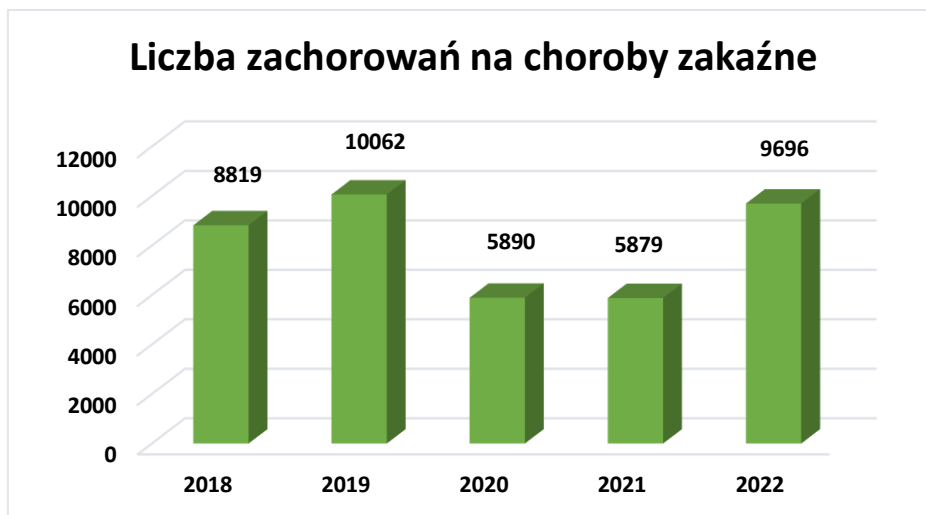
W listopadzie 2020 roku powstała koordynowana przez GIS aplikacja SEPIS – System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej – która ma na celu skoordynowanie nadzoru nad osobami podejrzanymi o zakażenia oraz zakażonymi SARS-CoV-2, rejestrację ognisk jak również NOP-ów (Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych). Docelowo aplikacja SEPIS ma stać się uniwersalnym narzędziem, wykorzystywanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną w każdym obszarze jej działalności.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu dąbrowskiego nie budzi niepokoju i utrzymuje się na przestrzeni ostatnich kilku lat na względnie stałym poziomie.

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2022 roku odnotowano 9 696 zachorowań na choroby zakaźne, z czego hospitalizowano 319 osób (ponad 3,3 % wszystkich zarejestrowanych przypadków). W roku sprawozdawczym zarejestrowano 49 zgonów z powodu choroby zakaźnej tj.: COVID-19, gronkowcowego zapalenia opon mózgowych oraz bakteryjnego zakażenia jelit wywołanego przez *Clostridium difficile*.

Największą liczbę zgonów stanowiły zgony z powodu COVID-19, bo aż 96%. Przedział wiekowy u większości osób wynosił ponad 60 lat, natomiast jeden zgon znalazł się w przedziale wiekowym 40-49 lat.

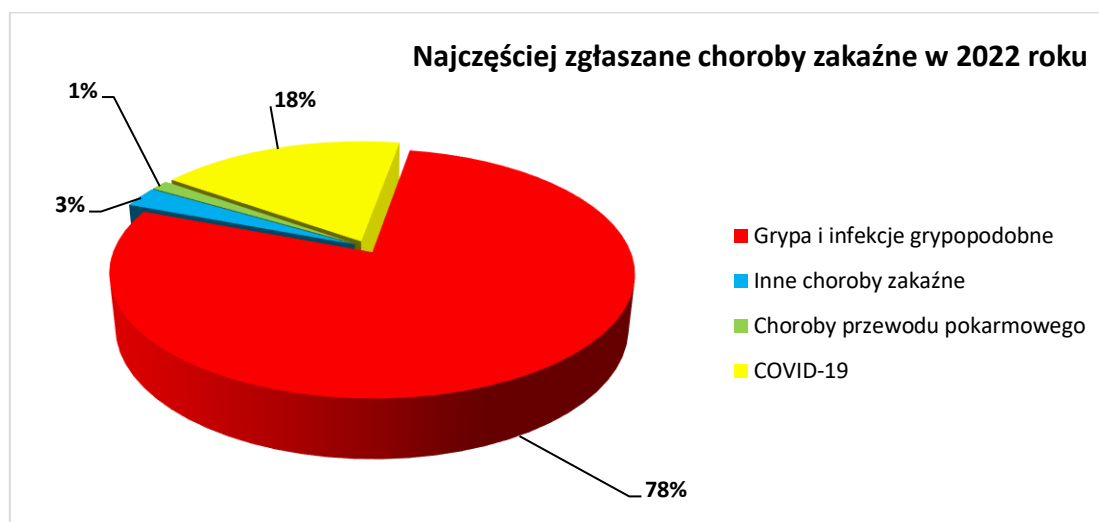

Przedstawione poniżej tabele i wykresy obrazują sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych zgłoszonych do Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2020 – 2022. Dane o zachorowanych i zakażeniach zostały opracowane w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń dokonywanych przez lekarzy oraz podmioty lecznicze, a także medyczne laboratoria diagnostyczne zgodnie z ich ustawowym obowiązkiem.

Uzyskane dane służą jako podstawa do podejmowania działań przeciwepidemicznych przez pracowników inspekcji sanitarnej w tym m.in. ustalenie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalenia osób narażonych na zachorowanie, działań profilaktycznych mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się tych chorób.

Najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi w roku 2022 były: grypa i infekcje grypopodobne oraz COVID-19.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych
w powiecie dąbrowskim w latach 2020 – 2022.

Jednostka chorobowa	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
Salmonelloza zatrucie pokarmowe	20	33,3	16	26,7	12	20,0
Bakteryjne zakażenia jelitowe – ogółem	18	30,0	19	31,7	9	15,0
Wirusowe zakażenia jelitowe – ogółem	4	6,7	8	13,3	74	132,3
Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	83	138,0	45	75,0	44	73,3
Krztusiec	8	13,3	0	0,0	0	0,0
Płonica	2	3,3	3	5,0	6	10,0
Róża	9	15,0	3	5,0	6	10,0
Borelioza	11	20,0	9	15,0	7	11,7
Styczność i narażenie na wściekliznę	11	18,3	6	10,0	22	36,7
Zapalenie opon mózgowych/mózgu ogółem	1	1,7	0	0,0	4	6,7
Ospa wietrzna	71	118,3	82	136,7	190	316,7

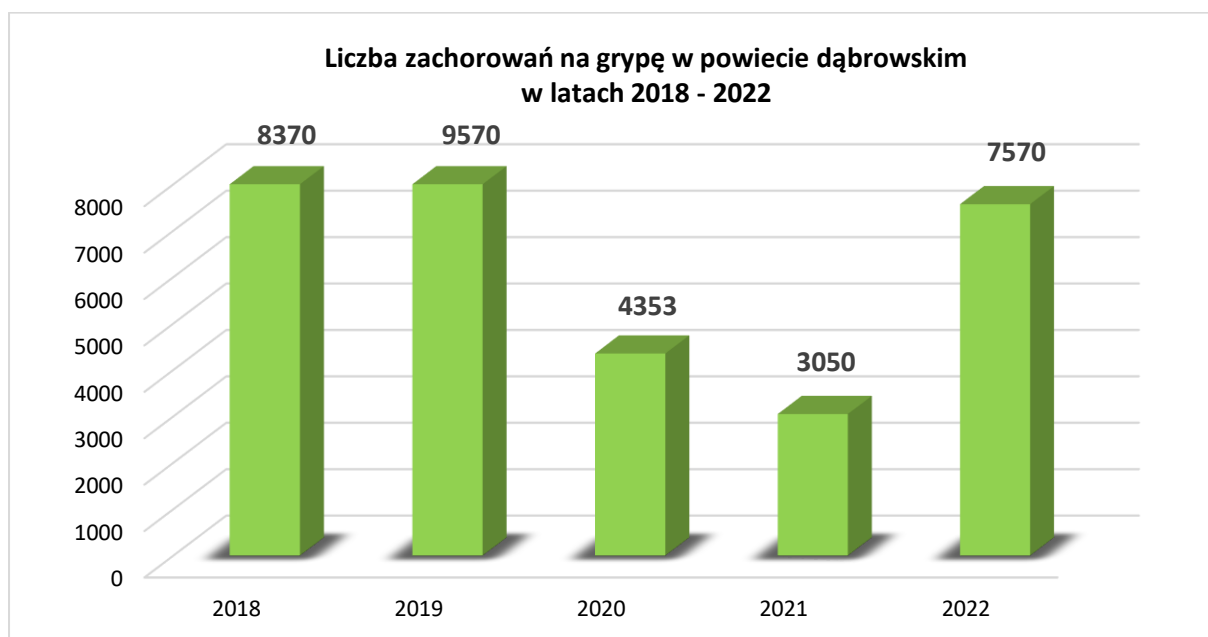
Odra	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Różyczka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Świnka	3	5,0	0	0,0	1	1,67	
Wirusowe zapalenie wątroby	Typ A	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Typ B	0	0,0	1	1,7	5	8,3
	Typ C	0	0,0	2	3,3	6	10,0
Tęžec	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Grypa i infekcje grypopodobne	43 53	7 255,0	3 050	5 083,3	7 570	12 616,7	
Gruźlica	1	1,7	6	10,0	5	5,0	

1. Grypa

Grypa jest ostrym zakażeniem dróg oddechowych, wywołanym przez wirusy grypy. Sezonowy wzrost zachorowań na grypę w okresie jesienno – zimowym wywołują zazwyczaj wirusy grypy typu A i B. Zachorowania na grypę odnotowuje się w każdej grupie wiekowej. WHO szacuje, iż rocznie dotyczyć ona może ok. 5 – 10% dorosłych oraz ok. 20% dzieci. W Polsce jako przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, rejestruje się zachorowania przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych tj. zachorowania grypopochodne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowym, zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego.

W ramach wzmożonego nadzoru na grypą i w celu wczesnego wykrycia rodzajów wirusów grypy oraz rozpoznania zagrożenia epidemicznego prowadzony jest wirusologiczny nadzór nad grypą przez Europejską Sieć Nadzoru nad Grypą (EISN) tj. Nadzór nad Grypą SENTINEL.

Program ten polega na rejestracji zachorowań na grypę/grypopochodnych oraz pobieraniu prób do badań od osób chorych w celu potwierdzenia obecności wirusów grypy. Nadzór nad Grypą SENTINEL prowadzony jest cotygodniowo przez cały rok. Od października 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej rozpoczął realizację programu nadzoru epidemiologiczno – wirusologicznego nad grypą SENTINEL z NZOZ „DIAGMED” w Dąbrowie Tarnowskiej, który wyraził chęć uczestnictwa w ww. programie.

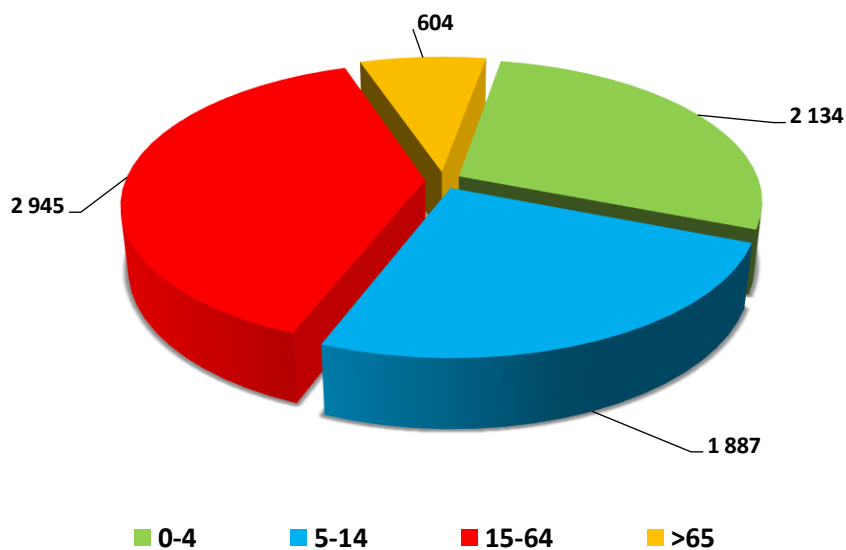

W 2022 roku zgłoszono ogółem 7 570 przypadków infekcji grypopochodnych, hospitalizowano 54 osoby. Dane te zostały zebrane na podstawie meldunków epidemiologicznych otrzymywanych z podmiotów leczniczych znajdujących się na terenie powiatu dąbrowskiego. Jest to znaczny wzrost zachorowań na grypę w powiecie dąbrowskim w stosunku do dwóch poprzednich lat.

NADZÓR NAD GRYPĄ

Wiek	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala		
	ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne powody
0 - 4	2 134	30	0	15	17
5 - 14	1 887	10	0	6	4
15 - 64	2 945	9	0	2	7
> 65	604	5	1	2	2
RAZEM	7 570	54	1	25	30

Zachorowania na gripę w 2022 r. w przedziałach wiekowych

Przedstawione powyżej informacje, obrazują, iż zdecydowaną większość ogólnej liczby chorych stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 15 do 64 lat, a następnie w przedziale wiekowym od 5 do 14 lat.

Skutecznym sposobem na ograniczenie ryzyka zachorowania na gripę jest coroczne szczepienie się. Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2022 roku przeciw grypie zaszczepiono zaledwie 778 osób.

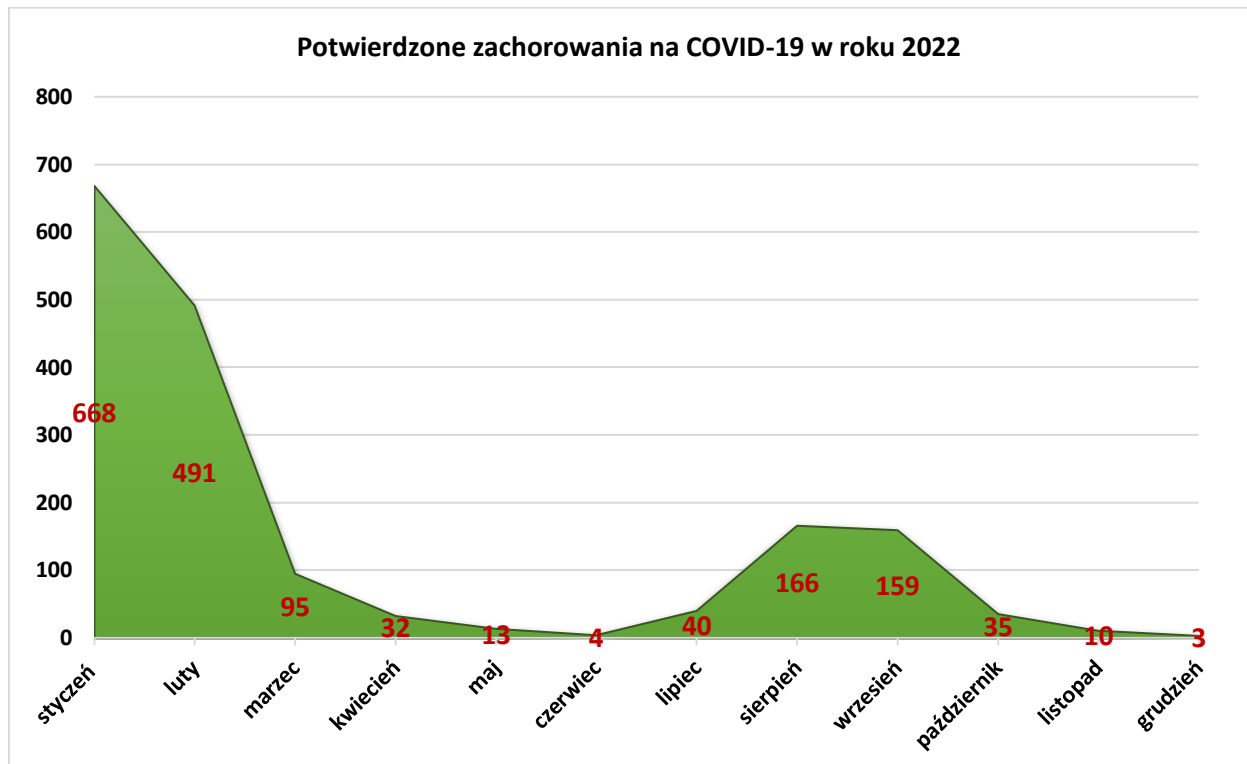
2. Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

COVID-19 to skrót choroby, którą wywołuje koronawirus SARS-CoV-2. Choroba przenosi się drogą kropelkową, dlatego bardzo ważne jest zachowanie zasad higieny i innych zaleceń, szczególnie w przypadku osób najbardziej narażonych, tzn. starszych i ze słabszą odpornością (np. po chemioterapii). Do najczęstszych objawów choroby należą: gorączka, duszności, bóle mięśni, ból gardła oraz osłabienie.

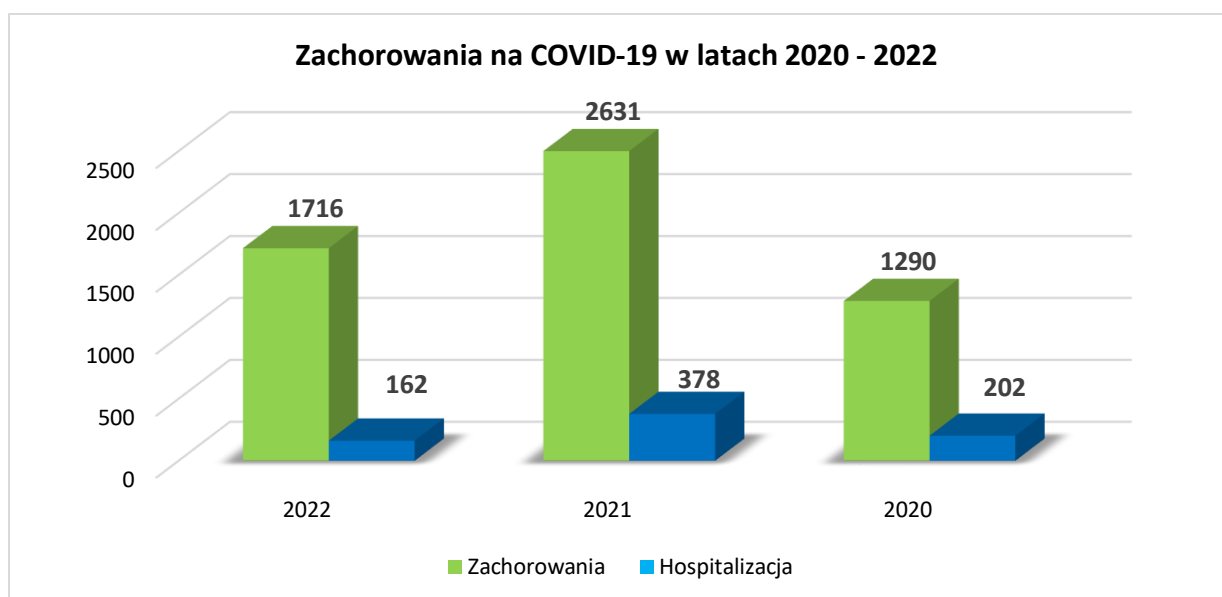
COVID-19 w roku 2022 nadal pozostawał wysoce zaraźliwy, co oznacza, iż stanowi on ciągle zagrożenie dla zdrowia publicznego. W 2022 roku dominującymi wariantami SARS-CoV-2 w skali kraju, jak i powiatu dąbrowskiego były Delta oraz Omicron, co wynika z sekwencjonowania pobranych wymazów.

W 2022 roku zachorowania na COVID-19 w powiecie dąbrowskim w odniesieniu do poszczególnych miesięcy kształtowały się następująco:

Z wykresu przedstawionego powyżej wynika, iż w roku 2022 w powiecie dąbrowskim odnotowano 2 fale zachorowań – łącznie zgłoszono 1716 przypadków. Kumulacja nastąpiła w pierwszych trzech miesiącach roku, a następnie wzrost zachorowań pojawił się w III kwartale roku 2022.

Liczba osób poddanych hospitalizacji w 2022 roku z powodu COVID-19 wyniosła 162 – jest to znaczny spadek w porównaniu z latami ubiegłymi.

W 2022 roku zostały podjęte decyzje prawne, które przyczyniły się do luzowania obostrzeń, od 28 marca tegoż roku zniesiono obowiązek izolacji, kwarantanny, a także noszenia maseczek (wyjątek stanowiły podmioty lecznicze). Wyżej wymienione decyzje nie wpłynęły na wzrost zachorowań. Poddając analizie spadek liczby zakażeń COVID-19 w roku 2022 w skali całego kraju, można wnioskować, iż wpływ na ten korzystny trend miał odsetek wyszczepialności oraz odporność zbiorowiskowa populacji.

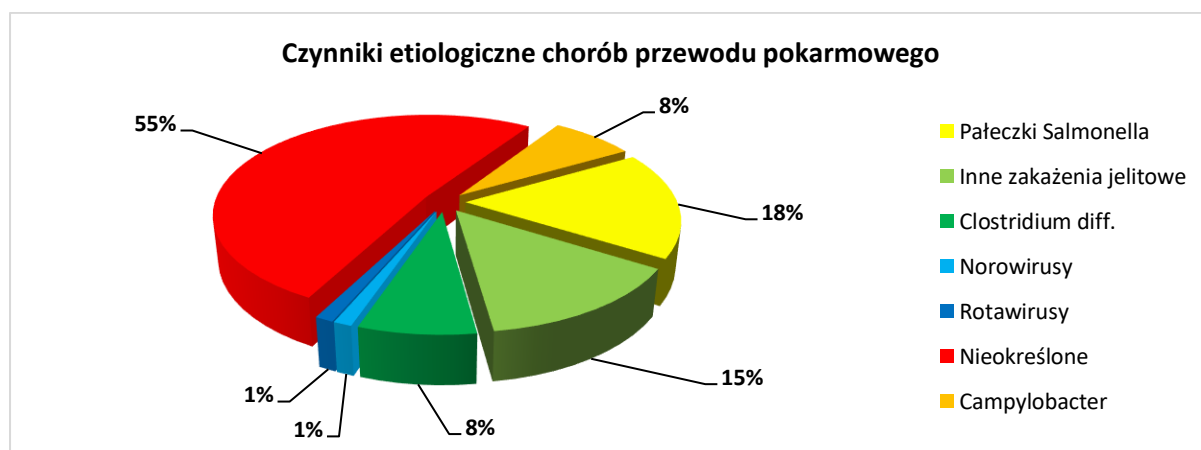
3. Choroby zakaźne przewodu pokarmowego

Choroby te stanowią drugi co do wielkości odsetek wszystkich zgłaszanych jednostek chorobowych na terenie powiatu dąbrowskiego.

W 2022 roku zarejestrowano 139 przypadków zachorowań, z czego w 45 nie ustalono etiologii zachorowania, natomiast w 94 ustalono czynnik etiologiczny zatrucia/zakażenia tj.:

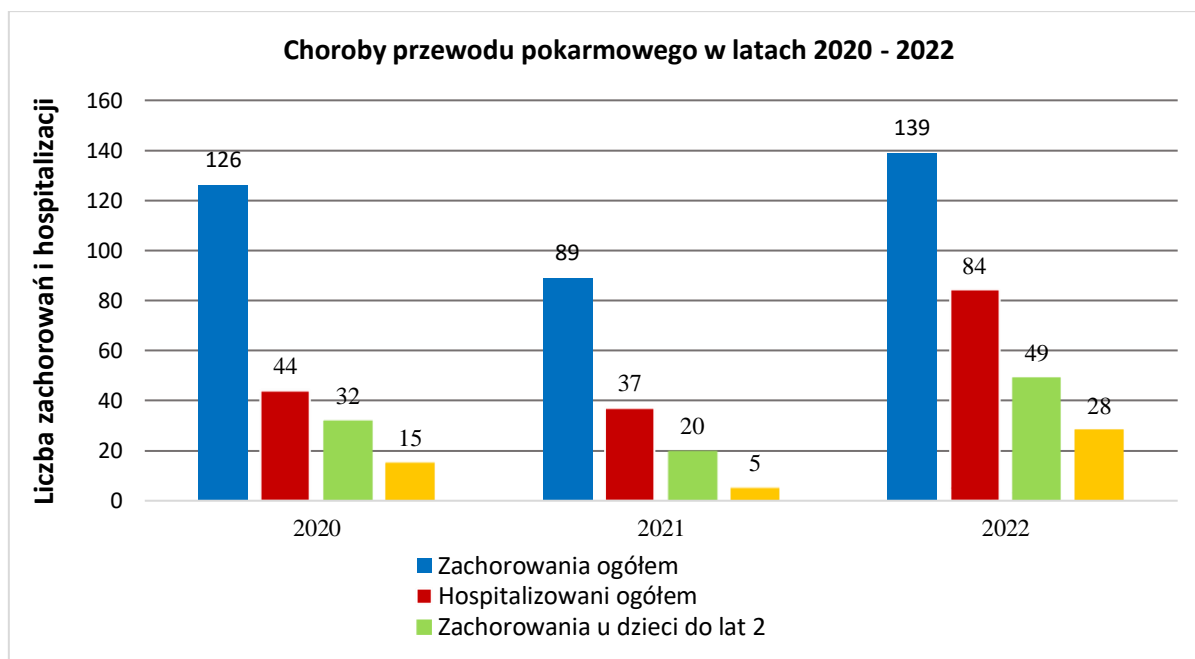
- pałeczkami Salmonella / 12 przypadków,
- *Clostridium difficile* / 8 przypadków,
- *Yersinia enterocolitica* / 1 przypadek,
- zakażenia rotawirusowe / 43 przypadki,
- zakażenia norowirusowe / 15 przypadków,
- inne bakteryjne i wirusowe zakażenia / 15 przypadków.

W roku sprawozdawczym 2022 z powodu chorób zakaźnych przewodu pokarmowego hospitalizowano 84 osoby.

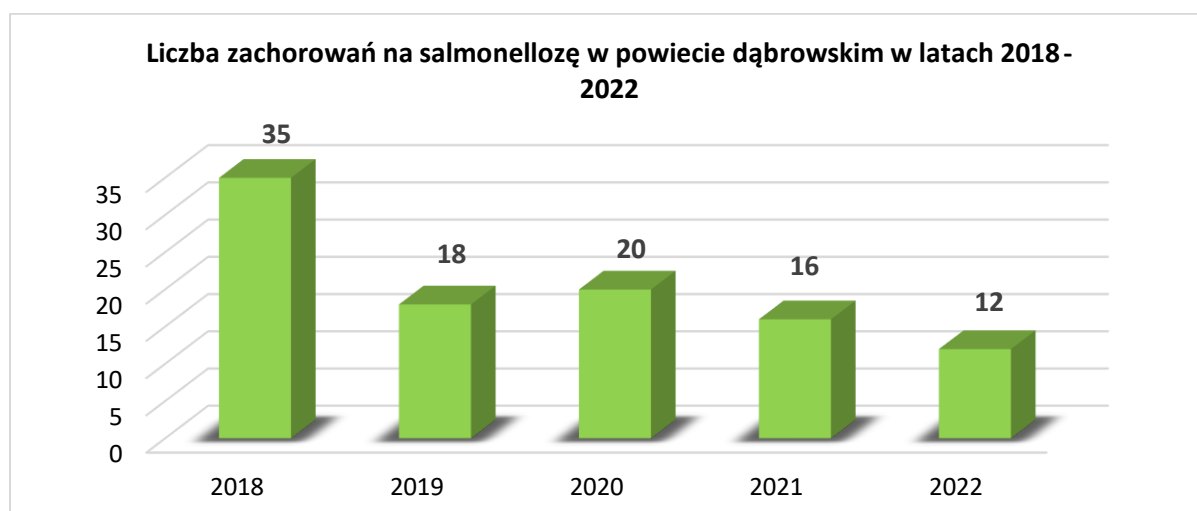
W roku 2022 na terenie powiatu dąbrowskiego nie odnotowano zbiorowych zatruc pokarmowych.

Analizując wykres przedstawiony poniżej można zauważyć, iż w roku 2022 nastąpił wzrost zachorowań na choroby przewodu pokarmowego w porównaniu z latami ubiegłymi.

3.1. Salmonelloza

Najczęstszą przyczyną zatruc pokarmowych w Polsce jest zakażenie wywołane przez odzwierzęce pałeczki jelitowe *Salmonella*. Bakterie te bytują zarówno u zwierząt, jak i u ludzi wywołując różne postacie kliniczne chorób.

W 2022 roku na naszym terenie, podobnie jak w latach ubiegłych dominującym szczepem był *Enteritidis*, który stanowił 67% zachorowań wywołanych tą bakterią. W roku sprawozdawczym odnotowano spadek zachorowań w stosunku do lat ubiegłych. Zachorowania występowały zarówno na wsi, jak i w mieście, w większości przypadków u dzieci – największą liczbę odnotowano w przedziale wiekowym 1 – 4 lat, co stanowiło 75% wszystkich zachorowań.

4. Choroby odzwierzęce

4.1. Borelioza z Lyme

Borelioza z Lyme jest jedną z najczęściej występujących chorób odkleszczowych w Polsce oraz Europie, która wywołana jest przez krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, natomiast

rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Obszar naszego kraju jest uznawany za terytorium endemiczne dla tej choroby, oznacza to, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na całym terenie Polski.

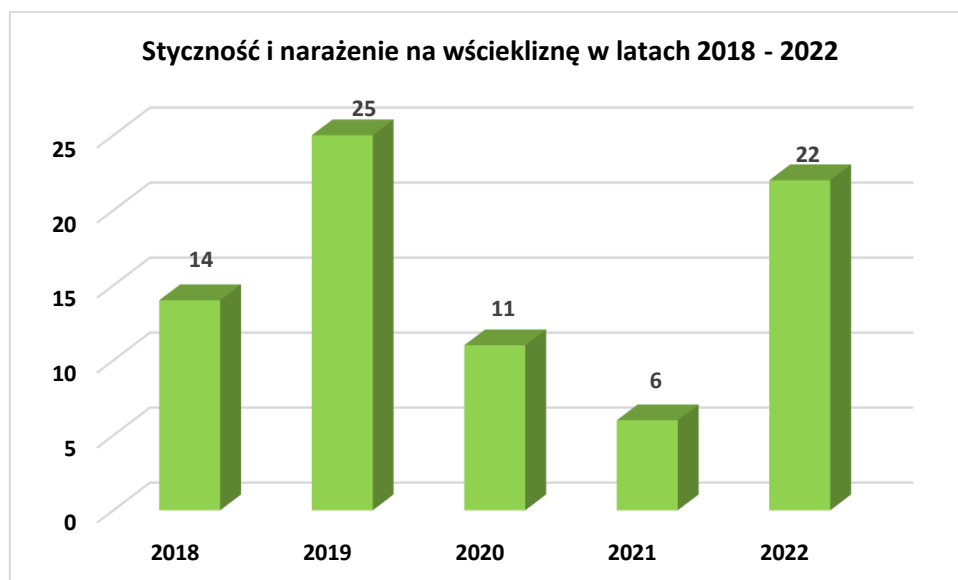
W powiecie dąbrowskim w roku 2022 odnotowano 7 zachorowań – jest to spadek w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wśród osób, które zachorowały wystąpiły wczesne objawy, to jest rumień wędrujący. W jednym przypadku wystąpiła neuroborelioza.

4.2. Styczność, narażenie na wściekliznę – potrzeba szczepień.

Wścieklizna jest odzwierzęcą neuroinfekcją. Wirus wścieklizny przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia poprzez ugryzienie albo oślinienie uszkodzonej skóry lub błon śluzowych człowieka. Ze względu na bardzo dobrą profilaktykę wścieklizny od wielu lat nie odnotowuje się zachorowań u ludzi. Ostatni zgon z powodu wścieklizny w kraju miał miejsce w 2002 roku.

Nadzór Epidemiologii prowadzi stałą współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Oddziałem Obserwacyjno-Zakaźnym ZOZ w Dąbrowie Tarnowskiej. Powiatowy Lekarz Weterynarii przesyła informacje o wykluczeniu podejrzenia wystąpienia wścieklizny u obserwowanych zwierząt oraz o wynikach tych obserwacji.

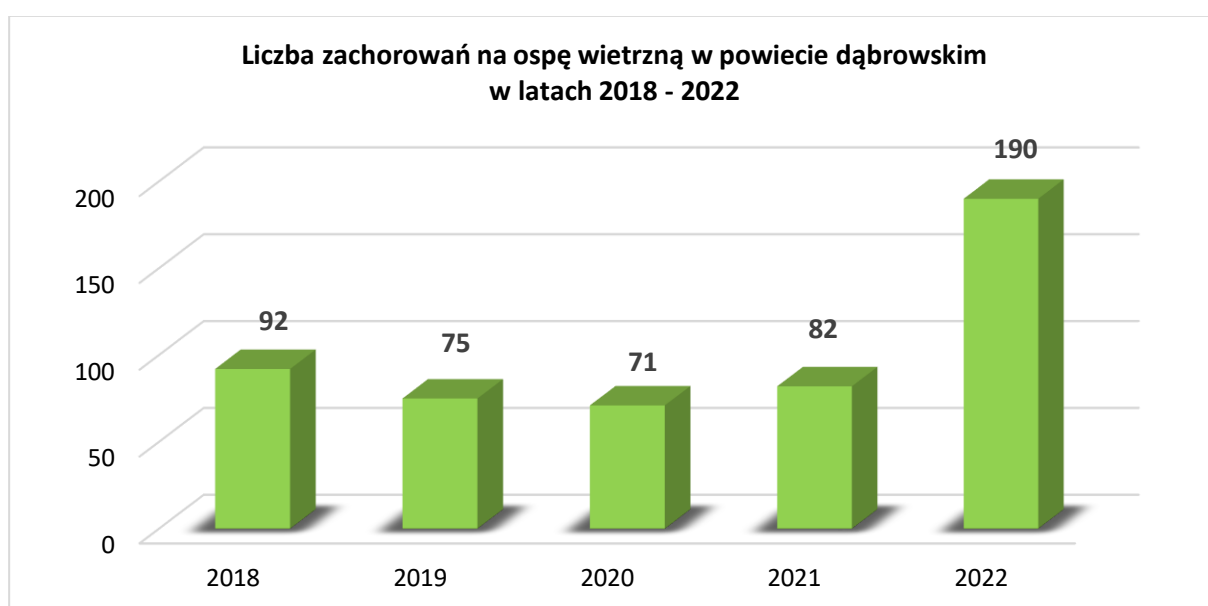
W powiecie dąbrowskim w 2022 r. zarejestrowano 22 przypadki pokąsań, tj. o 16 więcej niż w roku ubiegłym (6 przypadków w 2021 roku). W związku z tym, iż zwierzęta zbiegły, osoby pokąsane zostały poddane cyklowi szczepień p/wściekliznie. Najczęstszą przyczyną podejmowania szczepień u ludzi stanowiły pokąsania przez nieznanne zwierzęta domowe, głównie psy i koty.

5. Choroby wieku dziecięcego

5.1. Ospa wietrzna

Ospa wietrzna to najczęstsza choroba zakaźna występująca u dzieci. W 2022 r. w powiecie dąbrowskim odnotowaliśmy znaczący wzrost liczby zarejestrowanych przypadków zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu z latami ubiegłymi. Zachorowania miały charakter środowiskowy i konkretyzowały się w grupach przedszkolnych i szkolnych z terenów całego powiatu. Zachorowaniu uległy osoby nieszczepione. Najczęściej chorowały dzieci w przedziale wiekowym 1-4 lat, co stanowiło 42% ogólnej liczby zachorowań oraz 5-9 lat, co stanowiło 41% ogólnej liczby zachorowań.

Przeciwko ospie wietrznej nie prowadzi się obowiązkowych szczepień ochronnych, a tzw. epidemie wyrównawcze zdarzają się co kilka lat. W Programie Szczepień Ochronnych bezpłatne szczepienia przeciw ospie wietrznej przewidziane są dla dzieci z grup ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby, dzieci w żłobkach, dzieci przebywających w instytucjach opiekuńczych. Pomimo możliwości zaszczepienia się przeciwko ospie wietrznej, nadal niewielu rodziców korzysta z tej możliwości, w 2022 r. zaszczepiono zaledwie 55 dzieci.

5.2. Świnka (zapalenie przyusznic)

Świnka to zwyczajowa nazwa dla nagminnego zapalenia przyusznic. Choroba ta charakteryzuje się bolesnym powiększeniem ślinianek przyusznych. Do zakażenia wirusem świnki dochodzi przeważnie porą zimową. Patogen ten szerzy się drogą kropelkową w sposób bezpośredni podczas mówienia, kichania lub kasłania osoby chorej bądź drogą pośrednią,

kiedy cząstki wydychanego patogenu osadzają się na powierzchniach i są przenoszone do organizmu z zabrudzonych dłoni. Możliwe jest również szerzenie się wirusa świnki przez ślinę chorego obecną na pożywieniu. Człowiek to jedyny nosiciel wirusa. Najwięcej przypadków zachorowań dotyczy dzieci w wieku szkolnym. Świnka u dorosłych należy do rzadkości, gdyż przeważająca większość miała do czynienia z tą chorobą w okresie dzieciństwa.

W 2022 roku na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 1 przypadek zachorowania. Przypadki tej choroby są rejestrowane jako możliwe, co oznacza, że są rozpoznane na podstawie obrazu klinicznego, bez potwierdzenia laboratoryjnego. Utrzymujący się od kilku lat niski poziom zachorowań jest najprawdopodobniej związany z wprowadzeniem od 2004 roku do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciw odrze, śwince i różyczce.

5.3. Różyczka

Jest to łagodna choroba wysypkowa rozwija się w wyniku zakażenia wirusem różyczki, który dostaje się do organizmu przez górne drogi oddechowe. U dzieci na ogół ma łagodny przebieg, zazwyczaj już po dwóch dobach gorączka mija i znika wysypka, w przypadku osób dorosłych przebieg choroby jest dużo cięższy oraz istnieje możliwość bardzo poważnych powikłań (np. w przypadku kobiet, w pierwszych trzech miesiącach ciąży, istnieje zagrożenie poronieniem lub wystąpieniem wad wrodzonych u płodu).

W 2022 roku w powiecie dąbrowskim nie stwierdzono zachorowań na różyczkę.

W Polsce prowadzone są powszechne szczepienia przeciw różyczce w 13-14 miesiącu życia oraz 10 roku życia. W kolejnych latach spodziewany jest dalszy spadek liczby zachorowań.

5.4. Poliomyelitis

Znana również jako polio lub Choroba Heinego-Medina to choroba zakaźna, którą wywołuje wirus polio (serotyp 1, 2 i 3). Do zakażenia dochodzi głównie drogą pokarmową. Przebieg choroby najczęściej jest bezobjawowy. Przebieg objawowy może mieć natomiast trzy postaci: poronna (gorączka, bóle gardła, wymioty), oponowa (gorączka, ból głowy, przeczulica, wymioty, sztywność karku) lub najcięższa postać - porażenna, związana z porażeniem wielu mięśni, w tym oddechowych, co stanowi bezpośrednie zagrożenie życia. W Polsce od wielu lat nie odnotowano zachorowań wywołanych wirusem poliomyelitis.

Zawdzięczamy to głównie szczepieniom ochronnym. Ponadto kontynuowany jest Program Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczący eradykacji zachorowań na polimyelitis polegający na czynnym monitorowaniu przez Państwową Inspekcję Sanitarną zachorowań na ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 15. WHO wprowadziła obowiązek zgłaszania ostrych porażień wiotkich jako wskaźnika czułości nadzoru nastawionego na wyszukiwanie przypadków poliomyelitis. Prowadzony jest również ciągły nadzór w zakresie wykonywania szczepień ochronnych przeciw poliomyelitis.

6. Wirusowe Zapalenie Wątroby

Wirusowe zapalenia wątroby to choroby zakaźne wywoływane przez wirusy hepatotropowe powodujące stan zapalny wątroby. Może ono mieć różny przebieg, zależy to między innymi od tego z jakim typem WZW mamy do czynienia oraz od wieku zakażonego, jego stanu zdrowia przed zakażeniem, a także od chorób współistniejących. Wirusy wywołujące WZW są odporne na działanie czynników fizycznych i chemicznych.

Na terenie powiatu dąbrowskiego w roku 2022 odnotowano 5 potwierdzonych przypadków WZW typu B – żadna z osób nie wymagała hospitalizacji.

Zachorowania na WZW typu C są ważnym problemem epidemiologicznym, ponieważ występują głównie w postaci bezobjawowej oraz brak jest metod zapobiegania tym zakażeniom w drodze szczepień ochronnych. Zachorowanie na WZW typu C rozpoznaje się zwykle przypadkowo w późnym jej okresie np. podczas badań profilaktycznych. Zakażenie prowadzi do poważnych następstw zdrowotnych w postaci przewlekłego zapalenia wątroby czy marskości wątroby. W 2022 roku na terenie powiatu dąbrowskiego odnotowano 6 przypadków zachorowania na WZW typu C z czego 3 osoby były hospitalizowane.

W celu zapobiegania zakażeniom należy wdrażać i utrzymywać wysoki standard higieniczno – sanitarny świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym polegających na naruszeniu ciągłości tkanki.

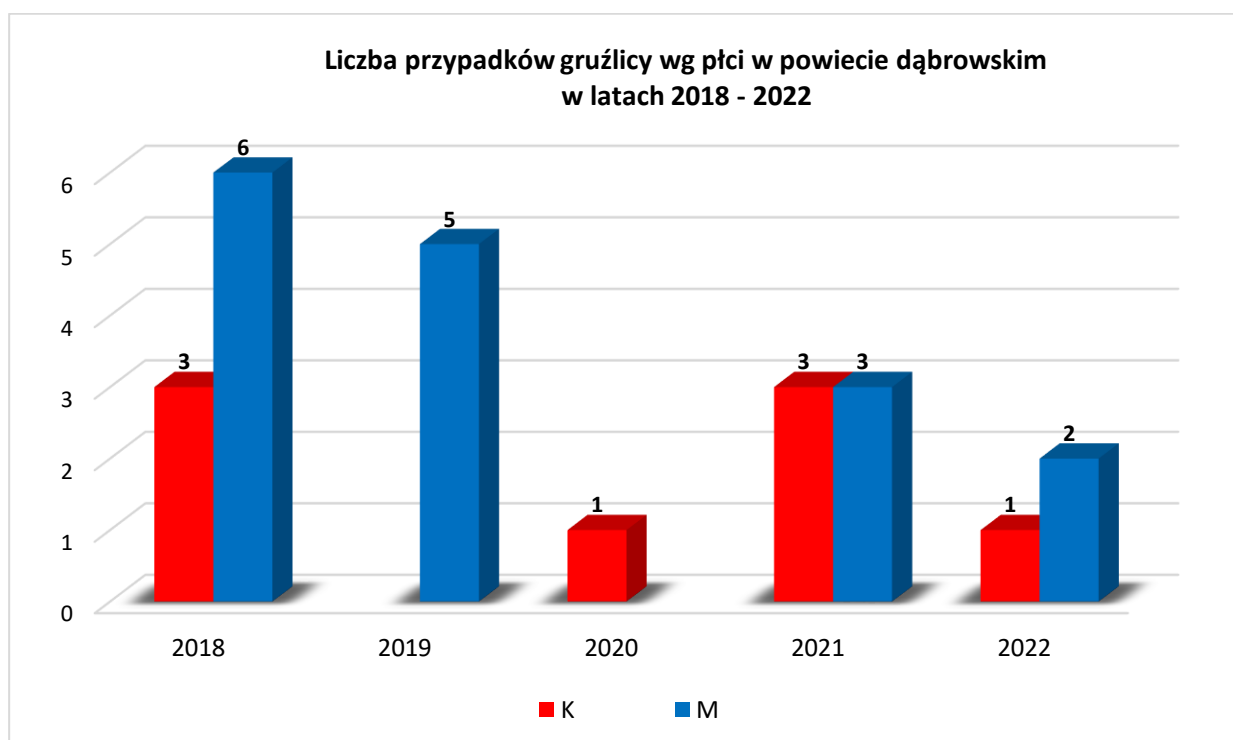
W roku objętym oceną nie odnotowano zachorowań na WZW typu A.

Podsumowując na terenie powiatu dąbrowskiego w roku 2022 odnotowano wzrost zachorowań na WZW typu B i C w porównaniu z latami ubiegłymi.

7. Gruźlica

Gruźlica to choroba zakaźna wywołana prątkiem gruźlicy, który atakuje płuca, aczkolwiek zdarzają się również przypadki gruźlicy pozapłucnej. Źródłem zakażenia jest zazwyczaj chory prątkujący, który podczas kaszlu, kichania, odksztuszania czy mówienia wydala prątki wraz z kroplami śluzu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej monitoruje sytuację epidemiologiczną gruźlicy na terenie powiatu dąbrowskiego poprzez prowadzenie rejestru osób chorych na gruźlicę oraz prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad chorymi od momentu rozpoznania choroby do całkowitego wyleczenia, a także nad osobami z kontaktu z chorym.

W roku 2022 na terenie powiatu dąbrowskiego zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na gruźlicę. W dochodzeniu epidemiologicznym z pacjentami ustalono osoby z kontaktu, które zostały objęte nadzorem.

Przedstawiony powyżej wykres ilustruje, iż w roku 2022 zanotowaliśmy spadek zachorowań na gruźlicę w porównaniu z rokiem ubiegłym. Uwzględniając płeć chorych zarejestrowanych w latach 2018 – 2022 można zauważyć, że większość przypadków dotyczy mężczyzn.

8. Małpia ospa

W czerwcu 2022 roku w Polsce wystąpiły pierwsze przypadki małpiej ospy. We wcześniejszych latach powodowała ona zachorowania u ludzi jedynie w krajach afrykańskich, w których występują gryzonie przenoszące wirus MPXV. Pojedyncze przypadki występowały poza Afryką sporadycznie i nie stanowiły źródła ognisk zachorowań.

Ospa małpia jest odzwierzęcą chorobą zakaźną, która wywołuje wirus MPXV należący do rodzaju *Orthopoxvirus*. Choroba może przenosić się w sprzyjających warunkach z człowieka na człowieka drogą kropelkową lub z krwią i wydzielinami w czasie bezpośredniego kontaktu z osobą zakażoną przez śluzówki. Obecnie nie ma celowanego leczenia ospy małpiej, stosuje się wyłącznie leczenie objawowe.

W Polsce w roku 2022 odnotowano 213 potwierdzonych przypadków małpiej ospy. Na terenie powiatu dąbrowskiego w roku sprawozdawczym nie stwierdzono żadnych zachorowań na małpią ospę.

9. Analiza szczepień

W Polsce szczepienia ochronne realizowane są w oparciu o obowiązujący Program Szczepień Ochronnych (PSO) – dokument regulujący kwestie wieku i zakresu wykonywanych obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 roku życia, osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie oraz szczepienia zalecane. PSO aktualizowany jest każdego roku oraz ogłaszany w formie Komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia.

Na terenie powiatu dąbrowskiego szczepienia ochronne realizowane są w 18 punktach szczepień, należących do publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych. Na podstawie analizy sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych MZ-54 w roku 2022 szczepieniami wg. Programu Szczepień Ochronnych objęto 12 187 dzieci i młodzieży do 19 r.ż.

W 2022 roku prowadzono nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych poprzez:

- planowe i doraźne kontrole punktów szczepień,
- analizę sprawozdań rocznych ze stanu uodpornienia, kwartalnych ze zużycia szczepionek i kart uodpornienia,

- nadzór nad prawidłową gospodarką szczepionkami oraz zasadami przestrzegania łańcucha chłodniczego,
- dystrybucję preparatów szczepionkowych przeznaczonych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

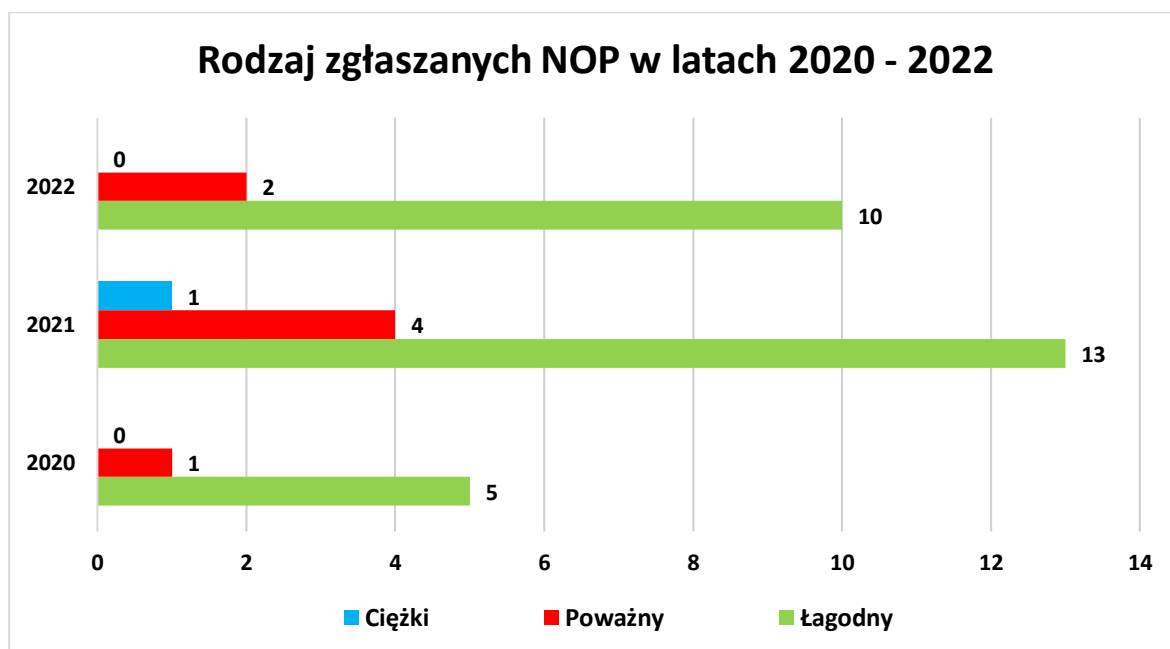
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1711), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny rejestruje NOP-y zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

Na potrzeby nadzoru epidemiologicznego wyszczególniono następujące rodzaje odczynów poszczepiennych:

- ciężki – zagrażający życiu (wymaga hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, może prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, może kończyć się śmiercią);
- poważny – duże nasilenie objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki (nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia, nie stanowi zagrożenia dla życia);
- łagodny – nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia, gorączki.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej w 2022 roku odnotowała 12 Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych zgłoszonych przez lekarzy, natomiast w roku 2021, odnotowano 18 NOP-ów.

Szczepienia ochronne są jedną z najważniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym. Wysoki odsetek wyszczepialności populacji wytwarza tzw. odporność zbiorowiskową (populacyjną), która skutecznie ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów i stanowi niejako ochronę osób nieuodpornionych. Próg odporności zbiorowiskowej jest definiowany jako odsetek osób uodpornionych w populacji, po osiągnięciu którego liczba nowych zakażonych zaczyna się zmniejszać, zwykle wymaga on 90-95% populacji odpornej. Poziom taki jest zachowany w przypadku większości prowadzonych w powiecie dąbrowskim szczepień.

W 2022 roku uzyskano następujący stan zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży w rocznikach objętych sprawozdaniami:

- przeciw gruźlicy (noworodki) 98,4%
- przeciw WZW typu B dzieci w 2 roku życia 97,2%
- przeciw haemophilus influenzae typu b u dzieci w 2 roku życia 94,5%
- przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 roku życia 94,5%
- przeciw poliomyelitis u dzieci w 2 roku życia 94,5%
- przeciw krztuścowi u dzieci w 6 roku życia 56,5%
- przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w 10 roku życia 99,3%
- przeciw błonicy i tężcowi u młodzieży w 14 roku życia 76,1%
- przeciw błonicy i tężcowi u młodzieży w 19 roku życia 74%

Poziom zaszczepienia dzieci i młodzieży powiatu dąbrowskiego na przestrzeni ostatnich 3 lat zobrazowany jest w poniższej tabeli.

Lp.	Rocznik	Rodzaj szczepienia	2020 %	2021 %	2022 %
1.	1-szy r. ż.	Wzw typu B 2+3x	89,5	89,6	86,5
		Gruźlica	97,5	97,2	98,4
		Błonica-Tężec-Krztusiec 3x	50	50,6	49,5
		Poliomyelitis 2x	50	50,6	49,5
		Haemophilus infl. typu b	50	50,6	49,5
		Streptococcus pneumoniae	60,2	55,8	57,5
2.	2-gi r. ż.	Wzw typu B 2+3x	98	97,8	97,2
		Błonica-Tężec-Krztusiec 2+3x	95	95,3	94,5
		Poliomyelitis 2+3x	95	95,3	94,5
		Odra-Świnka-Różyczka /MMR/	74,1	75,9	75
		Haemophilus infl. typu b 2+3x	95	95,3	94,5
		Streptococcus pneumoniae	93,6	94,1	95,5
3.	3-ci r. ż.	Błonica-Tężec-Krztusiec 4x	88,5	87,9	87,5
		Odra-Świnka-Różyczka	93,1	93,2	92,7
		Haemophilus infl. typu b 3x	97,1	96,3	97,4
4.	6-ty r. ż.	Błonica-Tężec Krztusiec /DTaP/ 5x	63,2	62,6	56,6
		Poliomyelitis 4x	63,2	62,6	56,5
5.	7-ty r. ż.	Błonica-Tężec Krztusiec/DTaP/ 5x	92,9	88,6	85
		Poliomyelitis 4x	92,9	88,6	85

6.	10-ty r. ż.	Odra, świnka, różyczka	99,6	99,7	99,3
7.	11-ty r. ż.	Odra, świnka, różyczka – dziewczęta	99,6	100	99,7
8.	12-ty r. ż.	Odra, świnka, różyczka – dziewczęta	99	99,6	99,7
9.	14-ty r. ż.	Błonica-Tężec 6x	80,2	79,5	76,1
10	19-ty r. ż.	Błonica-Tężec 7x	76,9	70,4	74

Realizacja pozostałych szczepień w powiecie dąbrowskim w 2022 roku kształtowała się następująco:

- przeciw grypie 778 osób
- przeciw zakażeniom Neisseria meningitidis 97 osób
- przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu 23 osoby
- przeciw tężcowi 451 osób
- przeciw wścieklicznie 77 osób

10. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Nadzór sanitarny w zakresie higieny lecznictwa w podmiotach wykonujących działalność leczniczą obejmuje zagadnienia dotyczące: funkcjonalności obiektów, ich dostosowania do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji, postępowania z odpadami, postępowania z bielizną czystą i brudną, przestrzegania procedur sanitarno – higienicznych zapobiegających zakażeniom, prowadzenia i dokumentowania kontroli wewnętrznych w zakresie profilaktyki zakażeń.

W 2022 roku w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się 104 obiekty tj.:

• niezabiegowe praktyki lekarskie	34
• zabiegowe praktyki lekarskie	9
• gabinety stomatologiczne	15
• przychodnie	16
• punkty szczepień	18
• praktyki pielęgniarek i położnych	3
• gabinety rehabilitacji	2
• szpital	2
• zespoły ratownictwa medycznego	2
• inne	3

Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w powiecie dąbrowskim
w 2022 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów nadzorowanych	Liczba obiektów poddanych kontroli	Liczba wykonanych kontroli	% skontrolowanych obiektów
Szpital	2	2	22	100
Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	1	1	1	100
Przychodnie i Ośrodki Zdrowia	16	16	18	100
Niezabiegowe praktyki lekarskie	34	3	3	8,8
Zabiegowe praktyki lekarskie	9	3	3	33,3
Praktyki lekarzy dentystów	15	5	5	33,3
Praktyki pielęgniarek i położnych	3	0	0	0
Rehabilitacja	2	0	0	0
Zespoły ratownictwa medycznego	2	2	2	100
Stacja Dializ	1	1	1	100
Punkt poboru materiału do badań	1	1	1	100
Punkty szczepień	18	18	19	100

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej w 2022 roku przeprowadzono 75 kontroli w nadzorowanych obiektach:

- 69 kontroli kompleksowych,
- 5 kontroli sprawdzających,
- 1 kontrolę problemową.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości wydano 8 decyzji merytorycznych, 8 decyzji płatniczych oraz nałożono 2 mandaty karne.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych podmiotach wykonujących działalność leczniczą dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego oraz braku prawidłowej częstotliwości przeprowadzania kontroli wewnętrznej.

11. Ogniska epidemiczne w szpitalu.

Zakażenia szpitalne należą do jednych z najbardziej złożonych i skomplikowanych etiologicznie zjawisk występujących w procesie hospitalizacji pacjentów, stanowią one wciąż aktualny i ważny problem. Szpitalnym ogniskiem epidemicznym określa się sytuację wzrostu liczby zakażeń szpitalnych wśród pacjentów i personelu ponad spodziewaną liczbę przypadków lub pojawienie się dwóch lub więcej powiązanych epidemiologicznie zakażeń szpitalnych wywołanych przez drobnoustrój do tej pory niewystępujący lub o wcześniej nie stwierdzonym mechanizmie oporności. Najskuteczniejszym środkiem w profilaktyce zakażeń w podmiotach leczniczych jest przestrzeganie obowiązujących w placówkach procedur zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

W roku 2022 w powiecie dąbrowskim odnotowano 1 ognisko epidemiczne, którego czynnikiem etiologicznym był *Acinetobacter baumannii* ESBL+. Transmisji rozprzestrzeniania się kolonizacji szczepów *Klebsiella pneumoniae* KPC – nie odnotowano.

Dokonując oceny stanu sanitarnego powiatu w zakresie higieny lecznictwa nie można nie odnieść się do tematu rozprzestrzeniania się w Polsce oraz na całym świecie bakterii jelitowych wytwarzających karbapenemazy. Terapia zakażeń wywołanych przez te bakterie, jest niezmiernie trudna, czasem wręcz niemożliwa, ze względu na typową dla nich oporność na szerokie spektrum antybiotyków, co bardzo często skutkuje brakiem skutecznych opcji terapeutycznych. Istotnym jest aby w tej sytuacji podejmować wszelkie działania zmierzające do spowolnienia transmisji tych zagrożeń w środowisku szpitalnym, poprzez wdrażanie

rekomendacji krajowych w zakresie antybiotykoterapii i lekooporności oraz monitorowanie stosowanej antybiotykoterapii. W 2020 roku w Małopolsce została wdrożona Strategia działań mających wpływ na ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń patogenami opornymi na antybiotyki kluczowe dla leczenia w podmiotach leczniczych województwa małopolskiego. Strategia ta wprowadziła zasady dotyczące komunikacji i współpracy pomiędzy podmiotami leczniczymi w zakresie przekazywania informacji o pacjentach skolonizowanych/zakażonych CPE.

W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy do Nadzoru Epidemiologii wprowadzono obowiązek cotygodniowego raportowania liczby osób przybyłych z tych terenów oraz liczby osób zaszczepionych. Ponadto prowadzono nadzór sanitarny nad miejscami zbiorowego pobytu osób przybyłych z terenów Ukrainy. W ramach prowadzonego nadzoru m.in. pozostawiono materiały informacyjno – edukacyjne dot. szczepień ochronnych, zdrowego stylu życia, zachowania zasad higieny, przekazano środki do dezynfekcji powierzchni i rąk oraz maseczki ochronne, udzielano poradnictwa. Ponadto prowadzono stały monitoring zagrożeń epidemiologicznych w punktach czasowego pobytu Uchodźców, współpracując przy tym z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Dąbrowie Tarnowskiej

III. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

3.1 Zakres nadzoru sanitarnego.

Pracownicy Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów użytku realizują zadania dot.:

- sprawowania bieżącego nadzoru nad zakładami produkcyjnymi oraz wprowadzającymi do obrotu środki spożywcze,
- podejmowania działań w zakresie systemu RASFF / System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (cel - niezwłoczne wycofanie z obrotu/produkcji żywności stwarzającej zagrożenie dla zdrowia lub życia),
- sprawowania nadzoru nad jakością wprowadzanych do obrotu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, poprzez pobieranie próbek do badań laboratoryjnych,
- prowadzenia nadzoru nad jakością żywienia różnych grup ludności w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego,
- opracowywania ognisk zatruc pokarmowych,
- prowadzenia postępowania administracyjnego na skutek stwierdzanych w trakcie kontroli nieprawidłowości lub uchybień stanu sanitarno-higienicznego,
- przyjmowania i realizacji zgłaszanych przez klientów interwencji i wniosków,
- dokonywania opracowań i analiz na podstawie posiadanej dokumentacji pokontrolnej, związanych z bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami,
- przeprowadzania postępowania związanego z zatwierdzaniem/wykreślaniem i rejestracją zakładów żywnościowo-żywnościowych,
- przeprowadzania kontroli na targowiskach oraz w zakładach żywienia zbiorowego, w związku z wprowadzeniem nadzoru nad sprzedażą mięsa oraz odpadami gastronomicznymi, z powodu występowania przypadków afrykańskiego pomoru świń,
- nadzoru nad suplementami diety.

3.2 Przedstawienie stanu sanitarnego obiektów żywności żywienia i przedmiotów użytku.

W roku 2022 w ewidencji znajdowało się 671 zakładów produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono łącznie 492 kontrole sanitarne.

Liczba kontroli w poszczególnych grupach zakładów przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj obiektu	Rok 2022	
	Liczba obiektów objętych nadzorem	Liczba kontroli w obiektach
Zakłady produkcji żywności	282	122
Wytwórnice lodów	5	6
Automaty do lodów	4	3
Piekarnie	10	4
Ciastkarnie	3	6
Przetwórnice owocowo-warzywne	5	4
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1	2
Wytwórnice octu, majonezu, musztardy	1	7
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	2	7
Wytwórnice suplementów diety	1	1
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	243	76
Inne wytwórnice żywności	7	6
Zakłady obrotu żywnością	272	235
Sklepy spożywcze	137	167
Kioski	8	8
Magazyny hurtowe	2	7
Obiekty ruchome i tymczasowe	27	8
Środki transportu	48	6
Inne obiekty obrotu żywnością	50	39
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	44	64
w tym zakłady małej gastronomii	29	44
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	64	67
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	9	4
Razem	671	492

W roku 2022 spośród 671 zakładów znajdujących się w rejestrze, skontrolowano 369 (tj. 55%), w tym:

- 103 (36,5%) obiekty produkcji żywności,
- 164 (60,3%) obiekty obrotu żywnością,
- 39 (88,6%) obiektów żywienia otwartego,
- 59 (92,2%) obiektów żywienia zamkniętego,
- 4 (44,4%) obiekty obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Plan kontroli na rok 2022 został zrealizowany w 97,7 % z uwagi na likwidację zakładów przewidzianych do kontroli. Kontrole przeprowadzone w roku 2022 były realizowane na podstawie harmonogramu kontroli opracowanego według wytycznych do planowania Głównego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz założeń do budżetu zadaniowego. Częstotliwość kontroli w poszczególnych grupach zakładów ustalana jest w oparciu o ryzyko wynikające z kategoryzacji zakładu (rodzaj działalności) i wyniku kontroli. Oprócz kontroli wynikających z planu kontroli (252) wykonano dodatkowo 240 kontroli doraźnych w związku z: wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładów/poszerzenie prowadzonej działalności, sygnałami obywatelskimi, prowadzonym postępowaniem administracyjnym (sprawdzające) jak również zgłoszeniami w systemie RASFF.

20,9 % kontroli przeprowadzonych w roku 2022 wykazało niezgodności z przepisami prawa żywnościowego. Rodzaje stwierdzanych niezgodności to:

- brak dokumentacji dotyczącej stosowania zasad systemu HACCP,
- brak dokumentacji dotyczącej stosowania zasad GHP, GMP,
- brak dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie szkolenia pracownika z zasad higieny, stosownego do charakteru wykonywanej pracy,
- brak dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie szkolenia osób odpowiedzialnych za wdrażanie i stosowanie zasad systemu HACCP w zakładzie z zasad tego systemu,
- brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych osoby pracującej w styczności z żywnością,

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny sufitów, ścian, podłóg, drzwi, sprzętu roboczego i wyposażenia,
- niestosowanie się do założeń instrukcji zaopatrzenia zakładu w wodę w zakresie częstotliwości kontroli jakości bakteriologicznej wody używanej w zakładzie,
- brak ciepłej wody przy punktach wodnych.
- oferowanie do sprzedaży dla klientów środków spożywczych nieodpowiadających wymaganiom zdrowotnym – przeterminowane środki spożywcze,
- brak bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą,
- prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu,

Wydano 30 decyzji administracyjnych dotyczących usunięcia nieprawidłowości, nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 4 100 zł oraz wydano zalecenia pokontrolne w 47 zakładach. Uchybienia, które skutkowały nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego to:

- brak bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności lub dat minimalnej trwałości,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- niewykonywanie czynności w zakresie identyfikacji odbiorcy.

Do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie skierowano 4 wnioski o nałożenie kary pieniężnej, które dotyczyły:

- prowadzenia działalności w zakładzie bez złożenia wniosku o zatwierdzenie (1),
- prowadzenie działalności niezgodnej z wydaną decyzją (2),
- sprzedaży w ramach prowadzonej działalności w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objętych grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży (1).

Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu sprawy uznał wnioski za zasadne, a na winnych zostały nałożone kary pieniężne.

3.3 Jakość zdrowotna środków spożywczych.

Zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2022 rok dla powiatu dąbrowskiego” oraz „Planem działania na 2022

rok w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej prowadził pobór próbek w ramach nadzoru nad jakością zdrowotną żywności.

W 2022 roku pobrano 95 próbek żywności co stanowi 100% założonego planu. Ilość próbek w rozbiciu na kierunek badań przedstawia się następująco:

- 60 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych,
- 35 próbki w kierunku badań fizykochemicznych w tym: 9 próbek w kierunku substancji dodatkowych, 4 próbki w kierunku zawartości metali, 5 próbek w kierunku WWA, 4 próbki w kierunku zawartości pestycydów, 2 próbki w kierunku zawartości kwasu erukowego, 2 próbki w kierunku antybiotykooporności, 3 próbki w kierunku alkaloidów tropanowych, 1 próbka w kierunku obecności GMO, 5 próbek w kierunku poziomu mikotoksyn.

Próbki nie uległy zakwestionowaniu.

Procent kwestionowanych próbek w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba próbek pobranych do badań	Liczba próbek zakwestionowanych	% próbek zakwestionowanych
2022	95	0	0
2021	108	1	0,9%
2020	82	0	0
2019	126	8	6,3%
2018	108	6	5,6 %

3.4 Działania w ramach systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach).

W roku 2022 prowadzono postępowania dotyczące 19 spraw zgłoszonych do systemu RASFF. W związku z powyższym przeprowadzono 45 działań interwencyjnych dotyczących zakładów do których zgodnie z przesłanymi listami dystrybucyjnymi trafiła żywność o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Powiadomienia w 2022 roku dotyczyły:

- **Surowe mięso brojlerów,**
producent: Gospodarstwo Rolne Jacek Księżyc, 32-065 Nawojowa Góra, ul. Sportowa
wykrycia antybiotyków w wodzie do pojenia brojlerów,
- **Batony marki Vitabella, BA! I YEMGO,**
producent: Bakalland S.A. ul. Fabryczna 5, 00-446 Warszawa
zanieczyszczenia batonów fragmentami szkła,
- **Garcinia Cambogia Extract,**
kraj pochodzenia: Indie
stwierdzenia tlenu etylenu,
- **Papryka czerwona,**
kraj pochodzenia: Turcja
przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu chloropiryfosu metylowego,
- **Kiełbasa swojska sądecka,**
producent: Zakłady Mięsne „Szubryt” Zbigniew Szubryt ul. Tarnowska 169, 33-300 Nowy Sącz
przekroczenia NDP dla benzo(a)pirenu i sumy WWA,
- **Suplement diety pn. "5-htp Grifonia Simplicifolia",**
producent: Medica Herbs s.c., ul. Bieżanowska 23e, 30-812 Kraków
stwierdzenia składnika niedozwolonego do stosowania w suplementach diety tj. 5-hydrokсыtryptofanu (5 HTP),

- **Kiełbasa wiejska pieczona,**
producent: Zakład Mięśny Chabura Sp. z o.o. Sp. k., Rylowa, 32-820 Szczurowa
przekroczenia NDP dla benzo(a)pirenu i sumy WWA,
- **Łopatka kuchenna ażurowa nylonowa,**
kraj pochodzenia: Chiny
przekroczenia dopuszczalnego poziomu migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych 4,4'-diaminodifenylometanu oraz sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych z wykluczeniem 1,3-fenylendiaminy, 4,4'-diaminodifenylometanu, 3'3 - difenyllobenzydiny, 4,4' - oksydi-aniliny,
- **„Groch łuszczony”**
producent: TAR-GROCH-FIL, T. Krakowski, M. Kijowski, E. Drożdż Sp.J.
Filipowice 161, 32-840 Zakliczyn
przekroczenia NDP pozostałości pestycydu pirymifosu metylowego,
- **Grapefruit czerwony,**
kraj pochodzenia: Turcja
przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - chlorpiryfosu metylowego,
- **Cytryny,**
kraj pochodzenia: Turcja
przekroczenia NDP pozostałości pestycydu – chlorpiryfosu,
- **Mrożony filet z indyka,**
producent: Indyk - Śląsk Sp. z o.o., ul. Wolności 21, 42-672 Wieszowa
wykrycia obecności Salmonella typhimurium,
- **Surowe mięso drobiowe,**
producent: BRADO-2 S.A. Tomice, ul. Dworska 18, 34-100 Wadowice
wykrycia obecności Salmonella enteritidis,
- **Rodzynki sułtańskie,**
kraj pochodzenia: Turcja, producent: BAKALLAND S.A., ul. Fabryczna 5, 00-446 Warszawa
przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A,

- **Ananas – plastry w syropie” a’565g,**
kraj pochodzenia Tajlandia,
wyprodukowane na zlecenie: Konshurt sp. z o. o. sp. k. ul. Korfantego 26, 42-202
Częstochowa
przekroczenia najwyższego dopuszczonego poziomu cyny,
- **Mięso drobiowe,**
producent: CEDROB S.A. ul. Mokra 7, 32-005 Niepołomice
wykrycia Salmonella enteritidis,
- **Chipsy kukurydziane solone,**
producent: Sonko Sp. z o.o. ul. Ryżowa 1, Bielany Wrocławskie 55-040 Kobierzyce
stwierdzenia zawartości niedeklarowanego alergenu – glutenu na poziomie 53,9 mg/kg w produkcie oznaczonym jako bezglutenowy,
- **Mięso indycze wykorzystane do produkcji produktu pn. „Schab po grecku”,**
producent mięsa: Indyk-Śląsk Sp. z o.o., ul. Wolności 21, 42-627 Wieszowa
przekroczenia NDP substancji farmakologicznie czynnej – tilmikozyny w mięsie indyczym,
- **„Herbatka owocowa z ekstraktem z owoców” po 8 miesiącu, 200 g, Humana,**
wyprodukowana dla: Humana Poland Sp. z o.o., Plac Konesera 6 lok. B.3,
03-736 Warszawa
stwierdzenie ciała obcego niespecyficznego dla produktu.

3.5 Zatrucia pokarmowe.

W roku 2022 na terenie powiatu dąbrowskiego nie wystąpiły zbiorowe zatrucia pokarmowe.

IV. WARUNKI SANITARNO HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

4.1 Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

W 2022 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej, znajdowało się 571 zakładów pracy w których zatrudnionych było 6177 pracowników.

Nadzorem bieżący w 2022 roku objęto 229 obiektów, w których zatrudnionych było 3369

pracowników. Ogółem wykonano 367 kontroli w tym 335 planowanych i doraźnych oraz 32 oceny narażenia zawodowego w związku ze zgłoszeniem podejrzenia chorób zawodowych.

Kluczowe kierunki działania w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia ludzi przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy określone zostały w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Planie zasadniczych przedsięwzięć, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Kontrole w 2022 roku realizowane były w obszarze:

- nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, celem wzmocnienia ochrony zdrowia przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy,
- nadzoru nad wymogami w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w oparciu o obowiązujące przepisy,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi, poprzez pobór prób do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi, poprzez kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących wytwarzania wyrobów kosmetycznych, wprowadzania do obrotu w tym

między innymi w zakresie substancji objętych ograniczeniem stosowania w produktach kosmetycznych,

- nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych, stosowaniem substancji niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie,
- nadzoru nad warunkami pracy i oceną narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych,
- nadzoru nad pracodawcami pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczeniem wyrobów zawierających azbest,
- nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych,
- nadzoru nad podmiotami w zakresie realizacji art. 43 C ustawy prawo energetyczne,
- nadzoru nad podmiotami w zakresie realizacji ustawy prawo atomowe,
- prowadzenia działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy ECHA w Helsinkach, w tym realizacji zharmonizowanego wspólnotowego projektu REF10 dotyczącego zintegrowanej kontroli produktów chemicznych,
- prowadzenia działań wynikających z ustaleń podgrupy Forum ds. rozporządzenia w sprawie produktów kosmetycznych w tym realizacji wspólnotowego projektu BEF2 dotyczącego kontroli produktów biobójczych pod kątem obecności zatwierdzonych/niezatwierdzonych substancji czynnych,
- nadzoru nad egzekwowaniem działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji Europejskiej Agencji Chemikaliów w zakresie egzekwowania przepisów rozporządzenia REACH i CLP,
- nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (prowadzenie i uzupełnianie bazy SMIOD),

- prowadzenia rejestru przypadków zatruc ̄ środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, w tym zgonów,
- nadzoru i prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych,
- nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwepidemicznych objętych rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Ponadto w ramach działań statutowych Nadzór Higieny Pracy w 2022 roku, objął kontrolą środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne poprzez:

- prowadzenie – uzupełnianie na bieżąco centralnej bazy SMIOD (systemu monitoringu informacji o dopalaczach, oraz dokumentach dotyczących realizacji zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów, zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu nowych narkotyków w tym protokołów badań zakwestionowanych dopalaczy, wydanych decyzji, rejestru przypadków zatruc ̄ środkami zastępczymi oraz zgonów),
- monitoring zagrożeń oraz wymiany informacji jak również procedur oceny ryzyka wynikającego z rozprzestrzeniania się nowych narkotyków.

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru nad zakładami pracy w roku sprawozdawczym stwierdzano następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- brak udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego występującego na stanowiskach pracy w zakładzie,
- pracownicy nie zostali zapoznani z oceną ryzyka zawodowego, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami,
- pracodawca nie posiada wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- pracownicy nie zostali poinformowani o wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
- brak aktualnych rejestrów oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,

- pracodawca nie udokumentował pomiarami spełnienia wymogu Polskiej Normy w zakresie natężenia oświetlenia elektrycznego występującego na stanowiskach pracy w zakładzie,
- brak oświetlenia światłem naturalnym dziennym pomieszczenia stałej pracy,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich z zakresu badań profilaktycznych stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku pracy,
- pracodawca nie zapewnił pracownikom odzieży ochronnej, sprzętu ochrony indywidualnej,
- brak opracowanego w zakładzie przydziału odzieży roboczej, ochronnej/sprzętu ochrony indywidualnej oraz okresów ich użytkowania przypisanego dla danego stanowiska pracy,
- brak udokumentowanego indywidualnego pracowniczego przydziału odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
- brak udokumentowanego pomiarami spełnienia wymogu Polskiej Normy w zakresie natężenia oświetlenia elektrycznego na stanowiskach pracy w zakładzie,
- pomieszczenia pracy o złym stanie sanitarno-technicznym,
- pomieszczenia higieniczno-sanitarne oraz urządzenia sanitarne o złym stanie sanitarno-technicznym,
- brak zapewnionych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych wraz z ich wyposażeniem odpowiednio dostosowanych do liczby pracowników, stosowanych technologii i rodzaju prac,
- brak sprawnie działającej wentylacji mechanicznej o działaniu ogólnym w pomieszczeniach produkcyjnych,
- brak opracowanych/udostępnionych instrukcji BHP obowiązujących w pomieszczeniach oraz na stanowiskach pracy,
- brak oznakowania znakami bezpieczeństwa w zakładzie miejsca, w którym występują zagrożenia dla pracowników,
- brak udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego występującego na stanowiskach pracy w zakładzie w zakresie czynników biologicznych szkodliwych dla zdrowia,
- brak rejestru prac oraz pracowników pracujących w narażeniu na czynniki biologiczne należące do 3 gr zagrożenia,

- brak aktualnych spisów stosowanych zawodowo mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- pracownicy nie zostali zapoznani z treścią kart charakterystyki mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- zbiornik do przechowywania mieszaniny chemicznej stwarzającej zagrożenie nie został właściwie oznakowany.

W związku ze stwierdzonymi w 22 zakładach pracy nieprawidłowościami, do pracodawców wystosowano decyzje administracyjne nakazujące ich usunięcie.

Ogółem w 2022 roku w pionie Nadzoru Higieny Pracy wydano:

- 17 decyzji dotyczących poprawy warunków środowiska pracy,
- 5 decyzji dotyczących umorzenia postępowania,
- 22 decyzje płatnicze,
- 2 decyzje dotyczące zmiany terminu realizacji nakreślonych nakazów,
- 11 decyzji dotyczących chorób zawodowych,
- 45 postanowień w sprawach chorób zawodowych.

4.2 Zagrożenie środowiska pracy

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej sprawował nadzór nad warunkami środowiska pracy w zakresie ekspozycji/narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe/uciążliwe dla zdrowia pracowników obejmujące:

- czynniki fizyczne,
- drgania mechaniczne o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka,
- pyły,
- czynniki chemiczne w tym prekursorzy narkotyków,
- czynniki rakotwórcze (narażenie na pył drewna, azbest, RADON, leki cytostatyczne, formaldehyd),
- czynniki biologiczne,
- mikroklimat gorący, umiarkowany, zimny,
- promieniowanie optyczne laserowe i nie laserowe,
- substancje i mieszaniny chemiczne niebezpieczne oraz stwarzające zagrożenie,
- czynniki uciążliwe.

Ocenę narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w różnych działach gospodarki dokonano we wszystkich nadzorowanych zakładach na podstawie kontroli oraz wyników badań i pomiarów środowiskowych czynników szkodliwych dla zdrowia. Wykazano, iż stanowiska pracy w większości zakładów odpowiadały warunkom higienicznym tzn. czynniki szkodliwe występujące na stanowiskach pracy nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia pracowników.

4.2.1 Ocena narażenia na czynniki fizyczne.

W 2022 r., przekroczenie normatywów higienicznych czynników fizycznych - hałas i wibracji potwierdzono w 4 zakładach pracy, gdzie narażonych na hałas było 52 pracowników, na wibrację (drgania mechaniczne przenoszone przez kończyny górne) 7 pracowników.

Ogółem w nadzorowanych zakładach występują przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia zagrożeń fizycznych w 9 zakładach pracy, gdzie narażonych na hałas jest 92 pracowników, natomiast na drgania mechaniczne przenoszone na organizm przez kończyny górne 7 osób.

Analiza wyników wskazuje, iż poprawiono warunki środowiska pracy dla 12 pracowników – poziom natężenia dźwięku uległ zmianie w związku z modernizacją linii produkcyjnej, zmianą lokalizacji stanowisk pracy oraz ograniczeniem zatrudnienia, co znacznie zmniejszyło liczbę pracowników pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych czynników fizycznych.

W czasie kontroli stwierdzano, iż pracodawcy zapewniają pracownikom właściwie dobrane ochrony osobiste, posiadające certyfikaty na znak bezpieczeństwa i deklarację zgodności oraz rotację na stanowiskach pracy, ograniczenie czasu pracy, co powoduje minimalizację narażenia. Miejsca i strefy występowania czynników szkodliwych dla zdrowia zostały wyznaczone i oznakowane (w widocznych miejscach umieszczono znaki nakazu stosowania ochron indywidualnych). Istotny efekt zmniejszenia narażenia widoczny w tabeli poniżej osiągnięto w związku z likwidacją zakładów, stanowisk pracy oraz stosując efektywne przedsięwzięcia organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia (skrócenie rzeczywistego czasu ekspozycji, modernizacja parku maszynowego).

Narażenie na fizyczne czynniki szkodliwe w latach 2019 – 2022

Rok	Liczba zakładów z przekroczeniami NDS i NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach			
		NDS i NDN ogółem	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych (hałas, wibracja)
2019	10	152	-	-	152
2020	13	176	-	-	176
2021	13	134	-	-	134
2022	9	92	-	-	92

4.2.2 Ocena narażenia na czynniki rakotwórcze.

W 2022 roku w ewidencji Nadzoru Higieny Pracy znajdowało się 36 zakładów, w których występowały substancje chemiczne ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W roku sprawozdawczym kontrolą objęto:

- 3 zakłady, w których w procesie technologicznym występuje narażenie na pył drewna,
- 1 zakład, w którym stosowana jest substancja chemiczna do utrwalania wycinków histopatologicznych,
- 1 zakład, w którym pracownicy narażeni są na azbest podczas wykonywania prac przy usuwaniu awarii sieci wodociągowej,
- 2 zakłady, w których w procesie produkcji konstrukcji stalowych występuje narażenie na pył krzemionki krystalicznej,
- 2 zakłady (z powiatów ościennych) wykonujące demontaż wyrobów azbestowych – pokryć dachowych na terenie powiatu dąbrowskiego.

W skontrolowanych podmiotach stosujących substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisk pracy - nie stwierdzono nieprawidłowości.

Radykalna zmiana, co do liczby zakładów pracy w ewidencji, przedstawionych w tabeli poniżej wynika z umieszczenia w wykazie procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym prac związanych z narażeniem na pył drewna, bez wskazania rodzaju drewna

(poprzednio w w/w wykazie znajdowały się wyłącznie prace związane z narażeniem na pył drewna twardego). Ponadto w wykazie, o którym mowa znajdują się między innymi:

- prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika (osoby mające kontakt należy uznać jako narażone),
- prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy,
- prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silnika Diesla.

Narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisk pracy w latach 2019-2022.

Rok	Liczba zakładów pracy w ewidencji	Liczba skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba pracowników pracujących w narażeniu
2019	6	6	71
2020	6	6	74
2021	6	6	76
2022	36	9	98

4.2.3 Ocena narażenia na czynniki biologiczne.

W 2022 roku nadzorem sanitarnym w zakresie szkodliwych czynników biologicznych występujących w środowisku pracy, objęto 10 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 603 pracowników.

Działalność zakładów obejmowała:

- produkcję żywności,
- opiekę zdrowotną,
- opiekę całodobową,
- usługi pogrzebowe,
- usługi utrzymania porządku i czystości.

W nadzorowanych zakładach nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach tj.: usługi pogrzebowe oraz produkcja żywności, w zakresie realizacji przez przedsiębiorców wymogów dotyczących występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Wystosowano do pracodawców 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości. Liczba pracowników narażonych na czynniki biologiczne szkodliwe dla zdrowia w roku sprawozdawczym znacznie wzrosła z uwagi na objęcie nadzorem bieżącym Zespołu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Tarnowskiej.

Narażenie na czynniki biologiczne w zakładach pracy w latach 2019 - 2022.

Rok	Liczba zakładów objętych kontrolą	Liczba pracowników pracujących w narażeniu
2019	6	44
2020	0 (COVID-19)	0 (COVID-19)
2021	7	51
2022	10	603

4.2.4 Ocena narażenia na substancje i mieszaniny chemiczne stwarzającymi zagrożenie.

W 2022 roku nadzorem objęto 23 obiekty wielkopowierzchniowe wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, 67 zakładów stosujących zawodowo substancje i mieszaniny chemiczne oraz 1 zakład – dalszy użytkownik tzw. formulator.

W nadzorowanych zakładach, nieprawidłowości stwierdzono w 3 tj.:

- produkcja elementów metalowych,
- przecieranie drewna,
- produkcja żywności.

Wystosowano do pracodawców stosujących zawodowo mieszaniny chemiczne 3 decyzje administracyjne w celu usunięcia nieprawidłowości. Nakazy zawarte w decyzjach zostały zrealizowane w nakreślonym terminie.

4.3 Nadzór nad produktami biobójczymi.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 36 obiektów, w których przeprowadzono 59 kontroli dot. udostępniania/wprowadzania do obrotu produkty biobójcze, oraz stosujących produkty biobójcze z czego:

- 36 kontroli sanitarnych w ramach systemu RAPEX – wspólnotowego systemu szybkiego powiadamiania o produktach stanowiących zagrożenie dla konsumentów w zakresie rozpoznania rynku i wyeliminowania z obrotu zakwestionowanych produktów zgodnie z nadsyłanymi powiadomieniami przez WSSE w Krakowie, w celu sprawniejszego egzekwowania wymogów prawa dotyczących produktów biobójczych (produkty bez wymaganego pozwolenia na obrót / w opakowaniach niewłaściwie oznakowanych),
- 11 kontroli sanitarnych w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi u wprowadzających do obrotu,
- 8 kontroli sanitarnych w zakresie stosowania zawodowego produktów biobójczych,
- 4 kontrole sanitarne REACH w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń na obrót produktem biobójczym.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w 2022 roku nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.4 Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3

W roku sprawozdawczym podjęto działania kontrolne w zakresie prekursorów narkotykowych. Pod nadzorem PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej znajdują się 2 podmioty stosujące zawodowo prekursory narkotykowe. Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie stosowania prekursora narkotyków kategorii 2 i 3. Nie stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie przestrzegania wymogów przez przedsiębiorców.

4.5 Choroby zawodowe.

W 2022 roku wydano 10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Dokonano 32 oceny narażenia zawodowego, wydano 45 postanowień dot. prolongaty terminu załatwienia sprawy z przyczyn niezależnych od organu. Sporządzono 10 kart stwierdzenia choroby zawodowej i przestano do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Łodzi.

W roku sprawozdawczym Kancelaria Prawna złożyła 1 odwołanie od decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydanych przez Organ I instancji. Postępowanie administracyjne przekazane zostało do rozpatrzenia przez Organ odwoławczy tj. Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Choroby zawodowe stwierdzone w 2022 roku na podstawie obowiązującego rozporządzenia, zgodnie z wykazem chorób zawodowych to:

- **alergiczny nieżyt nosa poz.12** - 1 decyzja dot. pracownika zatrudnionego w branży spożywczej na stanowisku – piekarz,
- **nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznane za rakotwórcze dla ludzi (pył azbestu) poz. 17** - 2 decyzje dot. byłych pracowników zatrudnionych w narażeniu na pył azbestowo-cementowy, który jest udowodnionym czynnikiem kancerogennym,
- **choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa poz. 26** - 7 decyzji dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 czynnikiem biologicznym szkodliwym dla zdrowia występującym w środowisku pracy – wywołującym chorobę zakaźną.

Stwierdzone choroby zawodowe w powiecie dąbrowskim w latach 2019 - 2022.

Decyzje stwierdzające chorobę zawodową	2019	2020	2021	2022
Pylica azbestowa płuc	2	0	0	0
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników rakotwórczych	3	5	3	2
Rozległe zgrubienia opłucnej	2	1	0	0
Borelioza	0	2	0	0
SARS-CoV-2	0	0	7	7
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	0	0	0
Astma oskrzelowa	1	0	0	0
Alergiczny nieżyt nosa	0	0	0	1

Decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydana w 20222 roku, na podstawie obowiązującego rozporządzenia, zgodnie z wykazem chorób zawodowych, dotyczyła międzybłonniaka opłucnej (poz. 17 nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze dla ludzi)

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	2019	2020	2021	2022
Pylica azbestowa płuc	2	1	0	0
Astma oskrzelowa	0	1	0	0

Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników rakotwórczych	4	7	3	1
Ubytek słuchu	0	0	0	0
Rozległe zgrubienie opłucnej	1	1	0	0
Zespół cieśni w obrębie nadgarstka	0	0	0	0
Borelioza	0	0	0	0
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0	0	0
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	0	0	0

4.6 Nadzór nad środkami zastępczymi.

W roku sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej nie wpłynęło żadne zgłoszenie odnośnie środków zastępczych, które powodowałyby wszczęcie postępowania administracyjnego. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego przesyłano do

Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Krakowie comiesięczne sprawozdania oraz prowadzono stały monitoring nad zatruciami spowodowanymi środkami zastępczymi – w roku sprawozdawczym nie notowano zatruć.

W zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej aktualizował na bieżąco dane w centralnym rejestrze spraw prowadzonym przez GIS zwanym „SMIOD”.

4.7 Nadzór nad produktami kosmetycznymi.

W roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi znajdującymi się w sprzedaży, przeprowadzono u dalszych użytkowników/wprowadzających do obrotu 11 kontroli doraźnych/tematycznych. W ramach urzędowej kontroli pobrano do badania laboratoryjnego 11 prób kosmetyków w kierunku: mikrobiologii - 4 próby oraz fizykochemii - 7 prób. Pobrane losowo próby nie zostały zakwestionowane.

4.8 Skargi i wnioski

W roku sprawozdawczym nie notowano skarg i wniosków w nadzorze higieny pracy.

V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA I KĄPIELISK

5.1. Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W 2022 roku w ewidencji Stanowiska Pracy ds. Nadzoru Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się 214 obiektów użyteczności publicznej. Przeprowadzono 117 kontroli sanitarnych (planowanych i doraźnych), pobrano 68 prób wody.

Obiekty użyteczności publicznej, stanowią specyficzną i bardzo różnorodną grupę. Kryteria oceny stanu sanitarno–higienicznego oraz sanitarno–technicznego tych obiektów są zależne w znacznej mierze od rodzaju świadczonych usług. Zakres kontroli obiektów obejmował stan sanitarno-techniczny pomieszczeń w tym wentylacji, utrzymanie czystości, gospodarkę odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w wodę do spożycia i odprowadzanie ścieków, a także higienę podczas świadczenia usług oraz zapewnienie apteczek I pomocy i przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach.

Dane liczbowe podjętych działań przez pion Nadzoru Higieny Komunalnej w latach 2019-2022

Rodzaj danych	2019	2020	2021	2022
Liczba obiektów wg ewidencji	208	217	221	214
Liczba obiektów skontrolowanych	86	32	27	73
Liczba kontroli	148	47	57	117
Liczba decyzji merytorycznych	44	22	36	42
Liczba decyzji płatniczych	23	14	15	21
Liczba opinii sanitarnych	18	20	16	17
Liczba postanowień	13	22	30	17

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2022 roku funkcjonowały następujące grupy obiektów:

Obiekty	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych zgodnie z planem
Szpital	1	1
Hospicja stacjonarne	1	1
Ustępy publiczne (funkcjonujące samodzielnie)	2	1
Domy pomocy społecznej	2	2
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	3	1
Zakłady fryzjerskie	39	18
Zakłady kosmetyczne	28	19
Zakłady odnowy biologicznej	9	4
Zakłady tatuażu	1	1
Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)	10	7
Obiekty sportowe funkcjonujące samodzielnie (kluby sportowe, hale sportowe, hale widowiskowe)	10	3
Obiekty świadczące usługi hotelarskie, w tym hotele, hostele, motele, pensjonaty, pola biwakowe oraz inne obiekty świadczące usługi hotelarskie	10	1
Pływalnie	1	1
Kąpieliska	1	1
Zakłady pogrzebowe / domy przedpogrzebowe	7	0
Cmentarze	25	7
Firmy transportowe - przewóz osób	4	0
Targowiska	2	2
Stacje paliw z bazą obsługi podróżnych	12	0
Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę	5	2
Pozostałe, w tym tereny rekreacji, kina, muzea	41	1
SUMA	214	73

Podczas prowadzonego nadzoru w skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- braku opracowanych instrukcji/procedur mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku oraz postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi w gabinetach kosmetycznych,
- złego stanu sanitarno-porządkowego pomieszczeń, nieodpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, generujących zagrożenie zdrowotne w zakładzie fryzjerskim,
- brudnych narzędzi wykorzystywanych do świadczenia usług w zakładzie fryzjerskim,
- braku preparatu do dezynfekcji narzędzi w zakładzie fryzjerskim,
- braku zapewnienia możliwości mycia i dezynfekcji powierzchni foteli i krzeseł przy stanowiskach pracy w gabinecie kosmetycznym, które to posiadały powierzchnie nasiąkliwe, trudne do utrzymania w czystości oraz nieodporne na działanie środków dezynfekcyjnych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowania administracyjne, wydano 4 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości oraz nałożono 1 mandat karny. W pozostałych zakładach właściciele i zarządcy obiektów przestrzegali rygoru sanitarno-higienicznego w obiektach i na stanowiskach pracy oraz postępowali zgodnie z wcześniej opracowanymi procedurami.

5.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej monitoruje jakość wody produkowanej przez 4 wodociągi publiczne: Suchy Grunt, Mędrzechów, Żabno, Gorzyce, z czego ujęcia dla dwóch pierwszych znajdują się na terenie powiatu dąbrowskiego, a pozostałe na terenie powiatu tarnowskiego. Monitoring i nadzór nad zaopatrzeniem i jakością wody prowadzony był zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Badania wody wykonywane były w zakresie parametrów grupy A i grupy B, określonych w Załączniku nr 2 do w/w rozporządzenia, w oparciu o sieć stałych punktów poboru wody. Zakres i częstotliwość przeprowadzanych badań uzależnione były od jakości wody ujmowanej, stosowanych procesów uzdatniania, wielkości produkcji wody oraz ilości zaopatrywanych mieszkańców.

Nazwa wodociągu publicznego	Jednostka odpowiedzialna za jakość wody	Produkcja dobową wody [m ³]	Liczba zaopatrywanych mieszkańców [tys.]	Liczba pobranych prób wody / liczba prób kwestionowanych
Suchy Grunt	Zakład Usług Komunalnych w Szczucinie	1600	19,8	17 / 0
Mędrzechów	Stacja Uzdatniania Wody w Mędrzechowie	598	7,5	11 / 1
Żabno	RPWiK Sp. z o.o. w Dąbrowie Tarnowskiej	3290	25,3	13 / 0
Gorzyce	RPWiK Sp. z o.o. w Dąbrowie Tarnowskiej	834	5,5	6 / 0
Sieć wodociągowa gm. Radgoszcz	GZGK w Radgoszczy	Woda dostarczana z Wodociągu Publicznego Suchy Grunt	7	9 / 0

W 2022 roku w jednej próbie wody pochodzącej z sieci wodociągu publicznego w Mędrzechowie, stwierdzono podwyższoną mętność wody, tj. 6,5 NTU (norma do 1 NTU) – wszczęto postępowanie administracyjne oraz nałożono opłatę za negatywne sprawozdanie z badań. Przedsiębiorstwo wodociągowe podjęło skuteczne działania naprawcze, potwierdzone pozytywnym sprawozdaniem z badań wody.

Mieszkańcy powiatu dąbrowskiego zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz zawierającą substancje chemiczne w ilościach nie zagrażających zdrowiu ludzkiemu.

5.3. Stan sanitarny kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2022 roku funkcjonowało kąpielisko, zorganizowane na zbiorniku retencyjnym w Radgoszczy – Narożnikach. Nadzór nad jakością wody prowadzony był przez PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej, jak również przez właściciela obiektu, tj. Gminę Radgoszcz. Pobrano 4 próby wody do badań zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym harmonogramem oraz 1 próbą doraźną.

W trakcie trwającego sezonu kąpielowego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej stwierdził wystąpienie zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, na podstawie analizy próby wody pobranej w dniu 6 lipca 2022 r., w ramach kontroli wewnętrznej organizatora kąpieliska. W związku z zaistniałą sytuacją wydana została bieżąca ocena jakości wody w kąpielisku oraz decyzja o tymczasowym zakazie kąpieli w kąpielisku w Radgoszczy – Narożnikach. Organizatora kąpieliska zobowiązano do zamieszczenia informacji o wprowadzonym zakazie kąpieli, ustalenia przyczyny zanieczyszczenia i podjęcia działań dla ochrony zdrowia ludzkiego i poprawy jakości wody oraz niezwłocznego rozpowszechnienia informacji o wprowadzonym zakazie za pomocą środków masowego przekazu. Organizator kąpieliska przedłożył sprawozdanie w dniu 14 lipca 2022 r. z analizy próby wody pobranej w dniu 12 lipca 2022 r., na podstawie którego stwierdzono ustąpienie zanieczyszczenia wody i spełnienie wymagań określonych w załączniku nr 1 część A Tabela 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Obiekt posiadał regulamin określający warunki korzystania z kąpieli. Zapewniono pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla osób korzystających z obiektu. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi dostarczana była z wodociągu publicznego Suchy Grunt, natomiast nieczystości płynne odprowadzane do sieci kanalizacji gminnej. Postępowanie z odpadami komunalnymi – prawidłowe, odpady odbierane były przez uprawniony podmiot na podstawie zawartej umowy. Podczas kontroli dokonywano oceny wody – nie stwierdzono plam oleju, piany, zakwitów sinic. Przeprowadzone kontrole sanitarne w trakcie sezonu nie wykazały nieprawidłowości.

5.4. Stan sanitarny pływalni

Na terenie powiatu dąbrowskiego w 2022 roku funkcjonowała pływalnia mieszana, należąca do Gminy Dąbrowa Tarnowska, zarządzana przez Referat Kultury Fizycznej i Sportu Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Tarnowskiej. W części krytej pływalni znajdują się 3 niecki basenowe: sportowa, rekreacyjna, brodzik oraz wanna jacuzzi, natomiast w sezonie letnim funkcjonuje dodatkowo jedna niecka basenowa, zlokalizowana w części zewnętrznej obiektu. Obiekt posiada zaopatrzenie w wodę z wodociągu publicznego Żabno.

Przez zarządcę obiektu prowadzony był monitoring jakości wody, zgodnie z opracowanym na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) harmonogramem, zatwierdzonym przez PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej po przeanalizowaniu wyników badań jakości wody basenowej przeprowadzonych przez zarządcę obiektu w ramach kontroli wewnętrznej stwierdził incydentalną obecność bakterii Legionella w systemie cyrkulacyjnym wody, podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów, przekroczoną mętność, a także przekroczenia zawartości chloru wolnego i związanego, sumy THM, trichlorometanu, azotanów oraz zbyt niską wartość potencjału redox – co stanowiło naruszenie przepisów zawartych w §2 oraz załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej wykonał badania kontrole wody z pływalni oraz wody ciepłej użytkowej z natrysków w kierunku oznaczenia bakterii Legionella sp. W próbach wody pobranych z niecek basenowych i cyrkulacji wody stwierdzono przekroczenia parametrów, tj. zawartości glinu, chloroformu oraz przekroczoną dopuszczalną liczbę mikroorganizmów. W związku z powyższym, wszczęte zostały postępowania administracyjne – nałożono opłatę za negatywne sprawozdania z badań wody. Zarządca podjął skuteczne działania naprawcze, potwierdzone sprawozdaniami z badań wody.

W 2022 roku nie stwierdzono konieczności unieruchomienia niecek basenowych ze względu na awarię czy złą jakość wody. Odczyty z urządzeń oraz ocena przejrzystości wody prowadzone były systematycznie co 4 godziny w ciągu dnia (7.00, 11.00, 15.00, 19.00). Zgodnie z obowiązującymi przepisami zarządca pływalni w widocznym miejscu na tablicy informacyjnej zamieszczał komunikaty o jakości wody. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, podczas której nie stwierdzono uchybień.

5.5. Pobór wody w kierunku bakterii Legionella sp.

W 2022 roku przeprowadzono analizę 15 prób wody ciepłej użytkowej w kierunku bakterii Legionella sp. w szpitalu, hospicjum, domu pomocy społecznej oraz hotelu. Na podstawie sprawozdań z badań nie stwierdzono skażenia sieci wewnętrznych budynków bakteriami Legionella sp.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania w placówkach oświatowo – wychowawczych.

Jednym z priorytetów działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego jest czuwanie nad bezpieczeństwem sanitarnym warunków pobytu i aktywności dzieci oraz młodzieży. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku,
- higieny procesów nauczania.

6.2. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży

W roku 2022 w ewidencji PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej znajdowało się ogółem 60 placówek opieki, wychowania, nauki. Katalog placówek objętych nadzorem obejmował:

- żłobki, kluby dziecięce – 2,
- przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego – 16,
- szkoły podstawowe – 19,
- szkoły podstawowe specjalne – 1,
- licea ogólnokształcące – 1,
- zespoły szkół – 10,
- placówki wsparcia dziennego – 6,
- placówki wychowania pozaszkolnego, np.: młodzieżowy dom kultury, świetlica osiedlowa – 2,
- pozaszkolne placówki specjalistyczne – 1,
- placówki z pobytem całodobowym – 2.

W 2022 roku pracownik stanowiska pracy ds. Nadzoru Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia przeprowadził ogółem 93 kontrole sanitarne, z czego 89 kontroli w 58 placówkach objętych nadzorem (niektóre obiekty skontrolowano więcej niż 1 raz w roku). Pozostałe 4 kontrole przeprowadzono w związku z wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży (tj. 100% turnusów zgłoszonych w bazie wypoczynku), z którego skorzystało 73 uczestników.

6.3. Stan sanitarny budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży

W 2022 roku w ramach przeprowadzonych czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, nieprawidłowości stwierdzono w 2 – dotyczyły one złego stanu sanitarno-technicznego dróg dojścia i ogrodzenia obiektu, a także niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. Wydano decyzje administracyjne nakazujące doprowadzenie do właściwego stanu sanitarnego zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa. Na wniosek organu prowadzącego w 4 przypadkach przesunięto terminy wykonania decyzji (z lat ubiegłych) z uwagi na brak wystarczających środków finansowych na realizację określonych nakazów.

6.4. Zaplecze sanitarne placówek pobytu dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej.

Zaplecze sanitarne to ustępy (toalety) i łazienki, które służą przede wszystkim utrzymaniu higieny osobistej dzieci i młodzieży w czasie pobytu na terenie placówek opiekuńczych, wychowawczych i nauki, a także wypoczynku i rekreacji. Zapewnienie w placówkach prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia jest jednym z elementów profilaktyki. Bieżąca czystość, dobry stan techniczny powierzchni, instalacji, wentylacja, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, wyposażenie w wystarczającą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających oraz zapewnienie środków higieny osobistej składają się na podstawowe standardy higieniczne.

Na terenie działania PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej wszystkie placówki zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągów publicznych. Brak na terenie powiatu szkoły z ustępami zewnętrznymi.

Odprowadzenie ścieków w placówkach nauczania i wychowania odbywa się do sieci kanalizacji gminnych, zbiorników bezodpływowych lub własnych oczyszczalni ścieków.

6.5. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży

Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, systematycznie przeprowadzano w przedszkolach i szkołach ocenę dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii zgodnie z obowiązującą normą oraz wyposażenia placówek w certyfikowane urządzenia i sprzęt sportowy. Celem przeprowadzonej oceny była eliminacja występujących nieprawidłowości oraz propagowanie zasad prawidłowego doboru mebli.

Oceny dokonano w 8 placówkach / 22 oddziałach / 282 stanowisk – nieprawidłowości nie stwierdzono.

6.6. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne i higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach

W trosce o stan zdrowia uczniów został wprowadzony prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Zbyt duże obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych może powodować nasilenie bólu pleców, zmniejszenie pojemności płuc, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa.

Liczba placówek, która zapewniła uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w roku 2022 wynosiła 30 spośród 30 skontrolowanych, co stanowi 100%.

W 2022 roku dokonano również oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem higienicznym. Zwracano szczególną uwagę na stałą porę rozpoczynania zajęć lekcyjnych, różnicę liczby godzin lekcyjnych w kolejnych dniach tygodnia, jak również fakt, iż prawidłowo skonstruowany plan lekcji musi uwzględniać potrzebę wypoczynku między lekcjami. Czas trwania przerwy międzylekcyjnej powinien umożliwić uczniom krótki odpoczynek, dlatego też przerwa powinna trwać co najmniej 10 minut. Ponadto zaleca się jedną przerwę 20 minutową, która m.in. umożliwi uczniowi spożycie posiłku (zamiennie dopuszcza się dwie przerwy 15 min.). Ocenę przeprowadzono w 30 placówkach w 327 oddziałach – nieprawidłowości nie stwierdzono.

6.7. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Ocenie poddano m. in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego. Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2022 roku, w 31 szkołach ustalono, co następuje:

- liczba placówek posiadających tylko sale zastępczo-rekreacyjną z boiskiem – 9,
- liczba placówek posiadających salę gimnastyczną z boiskiem – 4,
- liczba placówek posiadających szkolny zespół sportowy boiskiem – 18.

W 1 skontrolowanej szkole odnotowano, że pomimo posiadania infrastruktury sportowej, zajęcia wychowania fizycznego prowadzono również na korytarzach szkolnych.

Podczas kontroli oceniano także stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. W roku sprawozdawczym na 18 placówek posiadających szkolny zespół sportowy w żadnej uczniowie po zajęciach sportowych nie korzystali z natrysków.

6.8. Prowadzenie dożywiania w szkołach

W 2022 roku na 30 skontrolowanych szkół/zespołów w 26 prowadzono dożywianie uczniów w postaci posiłku jednodaniowego z którego łącznie skorzystało 2212 uczniów, natomiast dla 2780 uczniów zapewniono bezpłatnie podawanie ciepłego napoju/herbaty. Ponadto w 7 placówkach funkcjonowały sklepiki szkolne, a w 6 automaty z żywnością.

6.9. Ocena realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w pracowniach, klasopracowniach

W skontrolowanych 15 pracowniach chemicznych stwierdzono aktualne spisy posiadanych substancji i preparatów chemicznych stwarzających zagrożenie, wymagane karty charakterystyki tych substancji oraz prawidłowe oznakowanie i przechowywanie. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

6.10. Ocena warunków profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

W skontrolowanych placówkach funkcjonowało 13 gabinetów profilaktyki i pomocy przedlekarskiej. W placówkach nie posiadających gabinetów zadania podstawowej opieki

zdrowotnej nad uczniami realizowano w pomieszczeniach pełniących inne funkcje np. gabinet dyrektora/pedagoga/sala lekcyjna – udostępnianych na czas realizowanych zadań.

6.11. Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

W 2022 roku w 30 skontrolowanych placówkach oceną objęto pracownie komputerowe w zakresie wyposażenia stanowiska pracy z monitorem ekranowym. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.12. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 roku w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej w powiecie dąbrowskim zarejestrowano 4 turnusy zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, wypoczynku zimowego nie zarejestrowano.

W ramach wypoczynku dzieci i młodzieży podejmowano działania profilaktyczne i prewencyjne zmierzające do zapewnienia bezpiecznego wykorzystania czasu wolnego. Warunki sanitarno-higieniczne skontrolowano podczas 4 turnusów, z których skorzystało łącznie 73 osoby. We wszystkich przypadkach kontrole nie wykazały uchybień w zakresie warunków sanitarno-higienicznych wypoczynku, ochrony indywidualnej dla pracowników i uczestników wypoczynku.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Głównym celem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia jest kształtowanie postaw prozdrowotnych, poszerzanie wiedzy o zdrowiu i zapobieganiu chorobom, dostarczanie informacji o zagrożeniach dla zdrowia mających wpływ na jakość życia, jak również budowanie odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo własne oraz bliskich.

Prowadzone działania kierowane były do dzieci, młodzieży szkolnej, ludności pracującej jak również osób zamieszkujących na terenie powiatu dąbrowskiego mając na uwadze aktualne potrzeby zdrowotne środowiska lokalnego oraz sytuację epidemiologiczną powiatu i kraju. Koncentrowano się na realizacji programów edukacyjnych oraz interwencji nieprogramowych, a także uczestniczono w działaniach związanych z profilaktyką COVID-19.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej w 2022 roku koordynował/realizował przedsięwzięcia szczególnie w zakresie:

- profilaktyki uzależnień,
- profilaktyki chorób zakaźnych,
- promocji racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej,
- promocji szczepień ochronnych,
- profilaktyki chorób nowotworowych.

Powyższe działania oparte były na programach edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i obejmowały niżej wymienione interwencje programowe.

INTERWENCJE PROGRAMOWE

„CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS”: program przedszkolnej edukacji antytytoniowej mający na celu zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach, gdzie pali się papierosy, jak również wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 954 dzieci oraz 445 ich rodziców/opiekunów.

„SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE”: program którego głównym celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program skierowany jest do dzieci uczęszczających do przedszkoli w wieku 5-6 lat. W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 718 dzieci i 334 ich rodziców/opiekunów.

„NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ”: program którego głównym celem jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu oraz uświadomienie ich rodzicom i innym osobom z najbliższego otoczenia konsekwencji wynikających z biernego palenia. Program skierowany jest do uczniów klas I – III szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 1273 dzieci oraz 305 ich rodziców/opiekunów.

„BIEG PO ZDROWIE”: program którego głównym celem jest zapobiegnięcie lub opóźnienie inicjacji tytoniowej wśród dzieci oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Program skierowany jest do uczniów IV klas szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 380 uczniów oraz 238 ich rodziców/opiekunów.

„ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE”: program którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy uczestników w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie postaw asertywnych, dbania o własne zdrowie oraz umocnienie poczucia własnej wartości. Program skierowany jest do uczniów starszych klas szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 849 uczniów i 181 ich rodziców/opiekunów.

„KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA AIDS I ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV”:

celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiana postaw i zachowań ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie.

W roku sprawozdawczym w ramach realizacji programu prowadzono dystrybucję tematycznych materiałów oświatowych do podmiotów leczniczych oraz placówek nauczania i wychowania, udzielano poradnictwa m.in. dotyczącego testowania w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych.

We współpracy ze Starostwem Powiatowym ogłoszono kolejne edycje konkursów tj.: plastycznego – pod hasłem „Nie daj szansy AIDS” /dla uczniów szkół podstawowych oraz wiedzy – pod hasłem „Cała prawda o AIDS” /dla uczniów szkół podstawowych i średnich. W 2022 roku konkurs wiedzy odbył dwukrotnie tj. w kwietniu – edycja 2021 (termin przesunięto w związku z sytuacją epidemiologiczną) oraz tradycyjnie w grudniu – edycja 2022. W konkursach łącznie udział wzięło 148 uczniów z szkół z terenu powiatu dąbrowskiego. Nagrody dla laureatów ufundowali organizatorzy tj. Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej

„ARS CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ ?”: program, którego celem jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem oraz nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat i zawiera również elementy angażujące ich rodziców. W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 628 uczniów i 67 ich rodziców.

„WYBIERZ ŻYCIE - PIERWSZY KROK”: program którego głównym celem jest stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 405 uczniów oraz 114 ich rodziców/opiekunów.

„ZNAMIE! ZNAM JE ?”: program którego głównym celem jest upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka (przekazanie wiedzy o charakterystycznych cechach czerniaka, czynnikach podnoszących ryzyko zachorowania, profilaktyki).

Program skierowany jest do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych i uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 1206 uczniów.

„PODSTĘPNE WZW”: program którego celem jest upowszechnienie wiedzy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych na temat sposobów zakażenia wirusami HAV / HBV / HCV oraz w jaki sposób można się przed nimi zabezpieczyć. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2021/2022 działaniami programowymi objęto 423 uczniów.

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

Profilaktyka palenia tytoniu

Celem prowadzonej profilaktyki antytytoniowej jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu oraz zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy, zabezpieczenie prawa osób niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

W ramach profilaktyki antytytoniowej poza interwencjami programowymi realizowane są akcje specjalne tj. „Światowy Dzień bez Tytoniu” – przypadający corocznie 31 maja oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” – przypadający corocznie w trzeci czwartek listopada.

W związku z ww. akcjami do zakładów opieki zdrowotnej oraz placówek oświatowo-wychowawczych przesłano pisma promujące wydarzenia wraz z prośbą o podjęcie działań profilaktycznych, a także przesłanie informacji zwrotnej nt. realizacji przedsięwzięć. Poza tym prowadzono dystrybucję tematycznych materiałów oświatowych, zamieszczono stosowne informacje na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej oraz profilu Facebook.

W ramach obchodów "Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu", zorganizowano wspólnie ze Starostwem Powiatowym internetowy konkurs wiedzy o tytoniu, w którym udział wzięło 40 uczestników. Ich zadaniem było prawidłowo odpowiedzieć na 12 pytań dotyczących m.in. skutków zdrowotnych palenia tytoniu oraz odnoszących się do podstawowych zagadnień ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Zgodnie z regulaminem konkursu spośród osób, które prawidłowo odpowiedziały na wszystkie pytania, w drodze losowania wyłoniono trzy osoby, które otrzymają nagrody ufundowane przez organizatorów konkursu.

„Światowy Dzień Zdrowia”

„Światowy Dzień Zdrowia” obchodzony jest corocznie 7 kwietnia. W 2022 roku hasłem przewodnim było: „*Nasza planeta – nasze zdrowie*”. W ramach obchodów do zakładów opieki zdrowotnej oraz placówek oświatowo-wychowawczych wystosowano pismo promujące wydarzenie z prośbą o włączenie się w działania oraz przesłanie informacji zwrotnej nt. realizacji przedsięwzięcia. Na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej oraz profilu Facebook zamieszczono stosowną informację.

„Promocja zdrowego stylu życia i bezpiecznego wypoczynku”

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w dniu 03 lipca 2022 roku zorganizował stoisko/punkt informacyjno-edukacyjny podczas odbywającego się „Powiatowego Dnia Bezpieczeństwa” który został zorganizowany przez Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej, Centrum Polonii – Ośrodek Kultury, Turystyki i Rekreacji w Brniu oraz Komendę Powiatową Policji w Dąbrowie Tarnowskiej. Przedstawiciele PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej informowali uczestników oraz udostępniali materiały oświatowo-zdrowotne celem propagowania zdrowego stylu życia oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań. Dla najmłodszych uczestników pikniku przygotowano rebusy, krzyżówki, wykreślanki. Dzieci które prawidłowo rozwiązały łamigłówki otrzymały drobne upominki ufundowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Tarnowskiej.

Podobna akcja mająca na celu promocję zdrowego stylu życia, profilaktykę uzależnień, jak również profilaktykę chorób zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem Covid-19 w tym szczepień ochronnych, miała miejsce 28 sierpnia 2022 roku podczas Dożynek Powiatowych zorganizowanych w Mędrzechowie – miejscowości będącej siedzibą Gminy Mędrzechów. Przedstawiciele PPIS w Dąbrowie Tarnowskiej udzielali poradnictwa, udostępniali tematyczne materiały oświatowe, zachęcali do bezpłatnych badań na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu, które można było wykonać na miejscu przy użyciu smokerlyzera. Dużym zainteresowaniem – szczególnie najmłodszych – cieszyły się rebusy, krzyżówki, wykreślanki, za których prawidłowe rozwiązanie można było otrzymać drobne upominki ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej.

„Profilaktyka zatruc grzybami, prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej”

W dniu 18 września 2022 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Tarnowskiej wzięła udział w IX Świącie Ziemniaka w Smęgorzowie – to wydarzenie otwierające sezon zbiorów grzybów leśnych oraz promujące kuchnię regionu dąbrowskiego. Dla zwiedzających przygotowano wystawę grzybów jadalnych i trujących – eksponaty grzybów (w rzeczywistych rozmiarach) wraz z ich opisem zostały udostępnione przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie. Przy stanowisku PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej odwiedzający mogli zasięgnąć informacji nt.:

- grzybów (jak poprawnie rozpoznawać grzyby jadalne i trujące, zasady zbioru, objawy zatrucia, możliwość konsultacji z klasyfikatorem/grzyboznawcą);
- owoców leśnych (zasady zbioru, zagrożenia);
- kleszczy (podstawowe informacje, profilaktyka, choroby).

Podczas wydarzenia promowano również wojewódzką kampanię „Zajadam się zdrowiem”, która powstała po to, aby przypominać jak ważna jest świadomość o jakości i bezpieczeństwie żywności. Dla najmłodszych uczestników przygotowano rebusy, krzyżówki, łamigłówki – poprawne rozwiązania nagradzono drobnymi upominkami, ufundowanymi przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej.

„Wybieraj bezpieczną żywność”

To kampania, której celem jest uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. W ramach realizacji interwencji na stronie internetowej Stacji oraz Facebooku zamieszczono tematyczne infografiki. Podczas wizytacji w placówkach oświatowo-wychowawczych, udzielano porad w temacie bezpiecznej żywności.

„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”

Głównym celem akcji jest podniesienie świadomości społeczeństwa oraz specjalistów medycznych na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka. W ramach propagowania wiedzy o antybiotykach przeprowadzono dystrybucję ulotek i broszur, a tematyczne informacje zamieszczono w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej.

„Profilaktyka grypy”

W ramach interwencji została przeprowadzona dystrybucja materiałów edukacyjnych do zakładów opieki zdrowotnej w powiecie dąbrowskim, na profilu Facebook oraz stronie internetowej Stacji udostępniane zostały infografiki kampanii #Gotowinasezon i Uwaga#grypa! W hallu PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej zredagowano tematyczną wystawę nt. profilaktyki chorób zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki grypy i Covid-19.

Zwieńczeniem działań prozdrowotnych była współorganizacja kolejnej już – V edycji „**Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego**”. Akcja profilaktyczna, której celem jest szeroko rozumiane bezpieczeństwo mieszkańców powiatu dąbrowskiego w 2022 roku została zorganizowana przez Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Dąbrowie Tarnowskiej. W dniu 22 listopada 2022 roku w Dąbrowskim Domu Kultury (partner przedsięwzięcia) odbyła się konferencja pt: „*Interwencja kryzysowa dzieci i młodzieży*”.

W Konferencji udział wzięło ok. 150 zaproszonych gości przedstawiciele władz samorządowych, instytucji, dyrektorzy szkół i przedszkoli, pedagodzy, psychologowie, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, Policji i stowarzyszeń. Szkolenie poprowadziły Katarzyna Kudyba oraz Gabriela Ciuraśkiewicz. Panie w trakcie szkolenia omówiły m.in. czym jest kryzys i interwencja kryzysowa, jakie są etapy żałoby oraz czynniki sprzyjające do powrotu do równowagi emocjonalnej po doświadczeniu kryzysowym.

Małopolski Wojewódzki Inspektor Sanitarny Jarosław Foremny – który zaszczycił nas swoją obecnością, wyraził uznanie dla tak licznych i wspólnych działań podejmowanych przez organizatorów, w szczególności szkoleń, których tematyka jest niezwykle cenna w pracy na rzecz mieszkańców powiatu. Konferencję połączono z występem finalistów Powiatowego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu zorganizowanego jesienią br. przez dąbrowskie starostwo, PSSE w Dąbrowie Tarnowskiej i Dąbrowski Dom Kultury. Na konferencję zostali zaproszeni również laureaci powiatowego konkursu wiedzy o tytoniu, którzy w tym dniu otrzymali nagrody rzeczowe ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej. Uroczystego wręczenia nagród dokonali Anna Klimowska – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny oraz Lesław Wieczorek – Starosta Dąbrowski.

W dniu 21 października 2022 roku wspólnie z Starostwem Powiatowym w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Dąbrowskim Domem Kultury w dąbrowskim „Sokole” w ramach DPPD zorganizowano **II Powiatowy Festiwal Piosenki o Zdrowiu**. W Festiwalu wzięło udział 27 uczestników którzy wykonali piosenki o zdrowym stylu życia, prawidłowym odżywianiu, profilaktyce nałogów, higienie osobistej oraz ekologii. Nagrody i dyplomy zostały ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Starostwo Powiatowe.

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Głównym zadaniem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego jest prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi począwszy od fazy projektowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, poprzez opiniowanie dokumentacji projektowej a skończywszy na odbiorze czyli dopuszczeniu do użytkowania obiektów pod względem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczy również m. in. W postępowaniach dotyczących konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a także opiniuje warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w sytuacjach, jeżeli takie postępowanie jest przeprowadzone. Wydaje też opinie dotyczące spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych dla poszczególnych obiektów budowlanych, czy uzgadnia dokumentacje projektowe pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2022 roku podejmowano niżej wymienione działania.

1. Opiniowanie w zakresie przedsięwzięć wymagających oceny oddziaływania na środowisko, na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu	53
	opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	3
	Liczba opinii	56

Podstawowym dokumentem w oparciu, o który wydawano opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu była Karta Informacyjna Przedsięwzięcia.

Wydane opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, dotyczyły:

- budowy farm fotowoltaicznych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowościach: Radgoszcz, Żdzary, Radwan, Brzezówka, Ćwików, Suchy Grunt, Wielopole, Dąbrowa Tarnowska - obręb: Ruda i Bagienica, Załuże, Smyków, Smęgorzów, Luszowice, Swarzów, Lubasz i Dąbrowica,
- budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Podborze, Swarzów, Oleśnica wraz z niezbędną modernizacją oczyszczalni ścieków w miejscowości Breń,
- budowy hali warsztatowej z lakiernią, myjnią samochodową, budynkiem usługowo - biurowym wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Dąbrowie Tarnowskiej - obręb Bagienica,
- budowy stacji paliw z myjnią i zapleczem restauracyjno - motelowym w miejscowości Borusowa,
- zadaszenia istniejącego placu magazynowego stali w Dąbrowie Tarnowskiej - obręb Bagienica,
- wiaty drewnianej dla tartaku w Radgoszczy,
- 9 odcinków kanalizacji sanitarnej w m. Szczucin, Lubasz, Świdrówka,
- przebudowy i rozbudowy drogi powiatowej nr 1323 K Czarkówka - Radgoszcz - Luszowice - Lipiny w miejscowości Luszowice,
- budowy kanalizacji sanitarnej w m. Mędrzechów – etap II,
- punktu skupu złomu i metali kolorowych w Dąbrowie Tarnowskiej,
- kontenera z układem kogeneracyjnym w Dąbrowie Tarnowskiej - obręb Bagienica.

Znaczącą grupę przedsięwzięć rozpatrywanych w ramach ocen oddziaływania na środowisko stanowiły farmy fotowoltaiczne - 39 opinii, co stanowiło 69,64% wszystkich wydanych opinii w tym zakresie.

Opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawane były na podstawie opracowanego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko opracowanego przez osobę spełniającą określone przepisami wymagania i dotyczyły:

- budowy punktu produkcji substratu organicznego w miejscowości Wielopole,
- instalacji do produkcji alkoholu etylowego o wydajności 100 l/h z kotłownią paliw alternatywnych w miejscowości Wielopole,
- zakładu przetwórstwa tworzyw sztucznych w miejscowości Olesno.

Mając na uwadze ochronę środowiska oraz zdrowia ludzi przy uzgadnianiu przedsięwzięć szczególną uwagę zwracano na: ochronę przed nadmiernym hałasem i emisją zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego poprzez egzekwowanie rozwiązań, które zapewniają spełnienie norm, właściwą gospodarkę wodno - ściekową oraz prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwienie odpadów.

2. Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych ma na celu wyeliminowanie nieprawidłowości dotyczących funkcjonalności obiektów, wysokości pomieszczeń, wentylacji, oświetlenia zwłaszcza światłem dziennym, technologii, wykończenia wnętrz, a także warunków środowiska pracy.

Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	Ogółem	Negatywnie
	2	0

Uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyły:

- przebudowy odcinka sieci wodociągowej Ø90 w Szczucinie,
- budowy sieci kanalizacyjnej wraz z przydomowymi przepompowniami i przyłączami oraz pompownią sieciową w miejscowości Mędrzechów i Bolesław.

3. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych:

Dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych pod względem wymagań sanitarnych	Ogółem	Negatywnie
	16	0

Dopuszczeniem do użytkowania pod względem wymagań sanitarnych objęto między innymi:

- budynki sklepów spożywczo - przemysłowych w Luszowicach, Gręboszowie, Radgoszczy, Szczucinie, Mędrzechowie,
- magazyn przyjęć w Dąbrowie Tarnowskiej,
- budynek usługowy wraz z niezbędną infrastrukturą w Żelazówce,
- budynek biurowy w Smykowie i Podborzu,
- budynek Urzędu Gminy w Mędrzechowie,
- budynek biurowo - usługowego w Dąbrowie Tarnowskiej,
- budynek produkcyjno - magazynowego w Narożnikach,
- halę produkcyjno - magazynową wyrobów metalowych wraz z pomieszczeniami higieniczno - sanitarnymi oraz niezbędną infrastrukturą techniczną w Dąbrowie Tarnowskiej,
- blok wielofunkcyjny w Dąbrowie Tarnowskiej,
- budynek Szkoły Podstawowej w Bolesławiu.

Przy odbiorze obiektów szczególną uwagę zwracano na zapewnienie właściwych warunków: zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, pracy oraz procesów nauczania i wychowania. Ponadto zwracano uwagę na odpowiednie wykonawstwo obiektów budowlanych.

Odbiory obiektów budowlanych odbywały się w oparciu o dokumentację projektową uzgodnioną przez rzeczoznawców ds. sanitarno - higienicznych. Przeprowadzono ogółem 31 kontroli.

W 2022 r. załatwiono 44 inne sprawy, w tym wydano między innymi:

- 7 opinii sanitarnych, które dotyczyły sklepu spożywczego, pracowni gastronomicznej, przedszkola, podmiotów leczniczych, Niepublicznej Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy,
- 3 postanowienia dotyczące uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym 1 negatywne,
- 1 decyzję dla Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży,
- uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyły budynków mieszkalnych w sąsiedztwie cmentarza.

IX. SKARGI I WNIOSKI

Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej wpłynęło 16 wniosków dotyczących złego stanu sanitarno-higienicznego obiektów, z czego 12 załatwiono we własnym zakresie, 4 przekazano do załatwienia według właściwości.

Jako zasadne oceniono 5 wniosków, w tym:

- 1 dotyczył przetrzymywania kanapek (bułek) poza urządzeniem chłodniczym,
- 1 dotyczył niehigienicznych warunków sprzedaży wędlin na placu targowym w Szczucinie,
- 1 dotyczył niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w zakładzie gastronomicznym,
- 1 dotyczył braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników,
- 1 dotyczył sprzedaży środków spożywczych po upływie minimalnej trwałości i terminów przydatności do spożycia.

Rok	Ogółem	W tym:			Zasadność wniosku	
		przekazano według właściwości	załatwiono we własnym zakresie	nie rozpatrzono	zasadny	bezzasadny
2018	18	8	9	1	2	7
2019	16	5	11	0	4	7
2020	21	8	13	0	3	10
2021	17	6	11	0	5	6
2022	16	4	12	0	5	7

X. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO REPRESYJNA

Działalność kontrolno-represyjna Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w 2022 roku, wraz z analizą porównawczą, przedstawia się następująco:

Rok	Liczba kontroli sanitarnych	Liczba obiektów nadzorowanych	Liczba wydanych decyzji	Liczba tytułów wykonawczych	Liczba nałożonych mandatów	Kwota nałożonych mandatów (zł)
2018	1398	1640	452	0	26	3 100
2019	1421	1687	408	1	29	4 100
2020	5498	1658	4 624	0	6	1 100
2021	5376	1652	135	0	86	7 750
2022	3412	1675	415	0	47	5 350

XI. PODSUMOWANIE

1. Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych w 2022 roku można uznać za stabilną, nie stanowiła ona zagrożenia zdrowotnego dla mieszkańców powiatu dąbrowskiego. Przeprowadzona analiza wykazała wzrost zapadalności na 100 tys. mieszkańców w przypadku m.in. zachorowań na grypę i infekcje grypopochodne, COVID-19 oraz ospę wietrzną. Spadek zapadalności zachorowań odnotowano m.in. w przypadku salmonellozy oraz boreliozy.
2. Szczepienia w ramach obowiązującego programu szczepień ochronnych u większości roczników charakteryzowały się wysokim odsetkiem wszczepialności dzieci i młodzieży.
3. Stały nadzór na warunkami w placówkach zdrowia wskazuje na systematyczną poprawę w ww. zakresie w odniesieniu do stanu technicznego obiektów, a także zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu poprzez egzekwowanie zasad aseptyki, antyseptyki oraz właściwą organizację pracy i dbanie o stan sanitarno-higieniczny. Obserwujemy od kilku lat systematyczną poprawę stanu sanitarno-technicznego podmiotów leczniczych.
4. Jakość wody rozprowadzanej w sieci wodociągowej na terenie powiatu w skali 2022 roku oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi.
5. Stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej oceniono jako dobry.
6. Liczba zakładów z wdrożonymi zasadami systemu HACCP utrzymuje się na poziomie 80%.
7. Zmniejszył się odsetek kontroli podczas których stwierdzono niezgodności z przepisami prawa żywnościowego w stosunku do ubiegłego roku (2021 r. – 22,2%, 2022 r. – 20,9%)
8. W 2022 roku próbki żywności oraz kosmetyków pobranych w ramach urzędowej kontroli do badań laboratoryjnych nie uległy zakwestionowaniu.
9. Podobnie jak w latach ubiegłych istotnym zagrożeniem dla zdrowia wśród zatrudnionych pracowników jest narażenie na czynniki fizyczne szkodliwe dla zdrowia tj.: hałas i wibracje w miejscu pracy.
10. Liczba pracowników pracujących w narażeniu zawodowym na czynniki rakotwórcze, znacznie wzrosła z uwagi na zmianę kwalifikacji czynników oraz procesów rakotwórczych.
11. Zakres działań prozdrowotnych dotyczył przede realizacji programów edukacyjnych mających na celu poprawę jakości życia oraz profilaktyki chorób zakaźnych.

12. W placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdza się:

- właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży,
- meble edukacyjne, urządzenia i sprzęt sportowy z certyfikatami,
- poprawę warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

13. Zapobieganie zagrożeniom bezpieczeństwa sanitarnego oraz ochrona zdrowia publicznego na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma istotny wpływ na poprawę stanu sanitarnego powiatu dąbrowskiego, między innymi z uwagi na: uzgadnianie dokumentacji projektowej i dopuszczanie do użytkowania obiektów budowlanych spełniających wymagania higieniczne i zdrowotne, a także ocenę zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko pod kątem rozwiązań mających na celu zapobieganie, minimalizowanie i kompensację ich oddziaływania na środowisko a co za tym idzie zdrowie i życie ludzi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Tarnowskiej ocenił stan bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego w 2022 roku na terenie powiatu dąbrowskiego jako dobry. Podstawowym celem naszej działalności była ochrona zdrowia w miejscach pracy, nauki, wychowania i wypoczynku, zamieszkania realizowana poprzez działania kontrolne, badawcze, oświatowe zgodnie z zatwierdzonym przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego Planem Zasadniczych Zamierzeń na 2022 rok. W przypadku pozyskania informacji o zagrożeniach podejmowano skuteczne działania. Prowadzone planowane i konsekwentne działania zapobiegawcze, naprawcze i informacyjno-edukacyjne w obrębie obowiązujących przepisów prawa, przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego w powiecie dąbrowskim oraz zwiększenia świadomości i odpowiedzialności społeczeństwa.

XII. FOTOGALERIA

„Powiatowy Dzień Bezpieczeństwa” – Breń 3 lipca 2022 r.

Dożynki Powiatowe i Targi Gospodarcze – Święto Powiśla Dąbrowskiego

– Mędrzechów 28 sierpnia 2022 r.

„Święto Ziemniaka” – Smęgorzów 18 września 2022 r.

Powiatowy Festiwal Piosenki o Zdrowiu – Dąbrowa Tarnowska

21 października 2022 r.

Finał „Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego” – Dąbrowa Tarnowska 22 listopad 2022 r.

**Powiatowe konkursy z zakresu profilaktyki HIV/AIDS
– Dąbrowa Tarnowska 8 kwietnia 2022 r. oraz 2 grudnia 2022 r.**

